

Brinner "förorten"?

OM SOCIALA KONFLIKTER I
BOTKYRKA OCH HUDDINGE

Kristina Abiala (red.)

SAMTIDSHISTORISKA FRÅGOR 30

Brinner "förorten"?

OM SOCIALA KONFLIKTER I
BOTKYRKA OCH HUDDINGE

Kristina Abiala (red.)

Samtidshistoriska institutet
Södertörns högskola
SE-141 89 Huddinge

shi@sh.se
www.sh.se/shi

© Författarna och Samtidshistoriska
institutet, Södertörns högskola

Omslag: Jonathan Robson
Formgivning: Per Lindblom & Jonathan Robson
Tryck: Elanders, Stockholm 2014

Samtidshistoriska frågor nr 30
ISSN: 1650-450X
ISBN: 978-91-89615-30-4

Innehåll

Inledning	5
Vittnesseminarium	9

Inledning

En symbolisk kamp om staden i Sverige det senaste årtiondet har bland annat yttrat sig i en polarisering mellan städers olika ytterområden. En del av dem benämns ”förorter” och kopplas ibland samman med en problembild. Kommuners tjänstemän och politiker har hörts säga att ”Ja, jag jobbar i ett sånt där område ...” Andra ytterområden behåller sina namn utan benämningen ”förort”. Boendesegregering – med självsegregering för dem som har råd att välja bostad och livsstil – leder till koncentration av människor i ett majoritetssamhälle, och till marginalisering för andra grupper.

De som kan det flyttar från ”förorten” till andra områden. Bilder av så kallade utsatta ytterområden skapas i en process med stereotypa bilder av ”förorter” och deras invånare, men även i de kommunala myndigheternas försök att skapa kommunens goda varumärke. Lokala medier och nationell press bidrar utifrån olika grad av närhet till den lokala befolkningen, i den symboliska kampen om staden.

Människor formerar sig i relation till intressen och händelser i stadens ytterområden. Dessa grupperingar är mer eller mindre fast organiserade. Förutom sociala rörelser i det organiserade civilsamhället, ser vi både semi-organiserade och mer spontant samlade grupperingar. Här talas det exempelvis om nattvandrare, kyrkor, lokala föreningar, ”vissa krafter” i områdena (möjligtvis i någon mån kriminella), och högerextrema/rasister/nazister. Dessa aktörer möter myndigheters representanter med olika uppdrag, allt ifrån fritidsgårdspersonal till närpolis och kravallpolis. Både repression och välvilja präglar myndigheternas ansatser.

För att studera civilsamhället i bred bemärkelse och den symboliska kampen om stadens ytterområden har vi i det här seminariet valt att studera de sociala oroligheterna i Botkyrka och Huddinge kommuner 22–29 maj 2013 med inslag av bränder och kaos, men även av nattvandring och tonåringars försök att städa upp efter oroligheterna.

Vid seminariet den 14 november 2013, som denna skrift är ett resultat av, deltog en kommunikationschef i Botkyrka, en närpolis i Norra Botkyrka, en biträdande föreståndare för en fritidsgård och en lokalreporter. De hade i förväg fått frågor om: vilken position eller roll de befann sig i; om själva processen; och om sitt eget perspektiv och slutsatser. Vi tackar de medverkande för att de deltog i seminariet och gav oss intressant kunskap att bygga vidare på!

Deltagare i panelen:

Roger Höglund, kommunikationschef Huddinge kommun.

Wilhelm Jungward, närpolis Norra Botkyrka.

Tania Hornos, biträdande föreståndare Musikhuset Lagret Strevreten.

Anna Sjögren, reporter Lokaltidningen *Södra Sidan*.

Brinner "förorten"?

Om sociala konflikter i
Botkyrka och Huddinge

Vittnesseminarium
14 november 2013

Vittnesseminarium

Kristina Abiala

Då ska jag be att få hälsa er välkomna till vårt vittnesseminarium *Brinner "förorten"*? Vi är flera som vill hälsa er välkomna. Jag kommer sedan att gå vidare och berätta lite vad som hände i maj, presentera vår panel och så vidare. Men först så vill jag att högskoleledningen ska få hälsa välkommen genom vår prorektor Nils Ekedahl, varsågod.

Nils Ekedahl

Tack så mycket. Varmt välkomna hit till Södertörns högskola säger jag först och främst till paneldeltagarna. Sen naturligtvis till alla andra också. Det här seminariet känns ju väldigt rätt i tid och väldigt rätt för Södertörns högskola. När vi etablerades så var det ju bland annat med ett uppdrag som var riktat mot den södra delen av Stockholmsregionen. Det var riktat mot miljöprogramsområdena här och att rekrytera studenter i vår nära omgivning. Och då är det naturligtvis otroligt viktigt för oss att lära känna vår omgivning. Förstå vilka som finns här. Vad är det som pågår? Och också bidra med våra kunskaper så att de som lever här, arbetar här, ska få ytterligare verktyg i sin tillvaro och sitt arbete.

Sen känns det särskilt angeläget av ytterligare ett skäl och det är ju att Södertörns högskola är ett av tre lärosäten som har ansökt om att få ansvar för polisutbildningen i Stockholm nu när den organiseras om. Beslut om det här kommer att fattas den här

månaden så vi väntar på vad som ska hända.¹ Anledningen till att vi har lämnat in den här ansökan är, det är flera anledningar men en viktig anledning, just det som det här seminariet handlar om. Södertörns högskola finns mitt i den här förorten, eller vad vi nu ska kalla det, i storstadens verklighet. Vi finns här med forskande lärare, med en stor akademisk kompetens, med kunskap som vi vill föra ut till samhället, till olika yrkesgrupper bland annat. Så av det skälet så känns det här seminariet väldigt spännande, väldigt angeläget, och det ska bli jätteroligt och spännande att få ta del av här nu. Vad var det som hände och hur hänger det egentligen ihop? Så varmt välkomna. Jag måste avvika om en liten stund, men jag önskar er lycka till med seminariet.

Kristina Abiala

Håkan Blomqvist, föreståndare för Samtidshistoria, vill också hälsa välkommen.

Håkan Blomqvist

Ja, välkomna hit. Jag tänkte bara säga några ord om vad ett vittnesseminarium är för någonting. Samtidshistoriska Institutet tillkom i slutet på 90-talet. Vi har nu haft ett drygt trettiotal vittnesseminarier. Och det betyder att vi samlar aktörer från något närhistoriskt skeende, och så frågar vi ut dem helt enkelt. Ja, vad blir det då? *The whole truth and nothing but the truth* blir det naturligtvis inte. Det blir ju subjektiva uttalanden och versioner av vad som hände. Man kan säga att det är ett källskapande material, och källan är det här. Det vill säga vad sägs här och nu. Hur vill man minnas just det här datumet, och vilka minns det så? Det material som då skapas, kan ibland ge oväntade ingångar och oväntade upplysningar.

¹ Rikspolischefen fattade den 26 november beslut om att förlägga polisutbildningen till Södertörns högskola. Polisprogrammet tar emot sina första studenter i januari 2015.

Till exempel hade vi ett seminarium för en tid sedan om det svenska försvaret *Förnyelse eller förfall* då förra ÖB, chefen för Högkvarterets strategiska avdelning, den tidigare försvarsministern och så vidare, talade om det här med omställningen av försvaret. Då visade det sig att ingen av dem tyckte att det var riktigt att lägga ner värnpliktsförsvaret, utan alla sa: ”Ja det bara blev så”. Ja, det är en ganska intressant ingång för forskning kring demokratiska processer. Ofta är det så att de här vittnesseminarierna ger olika ingångar och uppslag.

Vi hade ett vittnesseminarium i går kväll ute i Tensta konsthall, om Tenstas framväxt med olika aktörer, allt ifrån stadsplanerare till boende. Och i den diskussionen, det var samma sak där. Det framkom många oväntade sakförhållanden helt enkelt som sen kan ge uppslag för vidare forskning. Så det är så de här vittnesseminarierna är tänkta att fungera, och jag hoppas att det blir så idag också.

Kristina Abiala

Det blir det alldeles säkert. Jag heter Kristina Abiala, lektor vid samtidshistoriska institutet, sociolog och genusvetare. Jag skall introducera våra gäster, paneldeltagarna, och de får en del allmänna frågor. De har redan fått dem via mail, och jag ska upprepa dem för er också. Det handlar om att få höra de enskilda berättelserna, de enskilda upplevelserna. Och som Håkan också antydde är det inte meningen att vi ska komma fram till en sanning här nu och enas om vad det var som hände, utan det kommer att vara olika sorts berättelser. Och det är det som är det spännande. Sen kommer vi att dricka lite kaffe, och därefter fortsätter vi med den del som handlar om era frågor så ni kan anteckna frågor under tiden. Och forskarnas frågor, som en del har förberett och kan ställa dem till paneldeltagarna också. Och så slutar vi klockan 16.

Vad var det egentligen som hände? För er som inte känner till, eller inte kommer ihåg, så ska jag kort berätta utifrån rapporter från Länsstyrelsens samverkansfunktion. Natten till månda-

gen den 20 maj i år inträffade oroligheter i Husby i västra Stockholm med vandalisering, anlagda bränder och stenkastning mot polis och räddningstjänst. Oroligheterna fortsatte under natten till tisdagen med bilbränder. Tidigt på tisdagsmorgon hade räddningstjänsten under polisbeskydd släckt bilbränderna. Olika uppgifter har cirkulerat om varför oroligheterna i Husby började på söndagskvällen. Diskussionerna handlade i huvudsak om utanförskap och främlingsfientlighet. Fem-sex dagar senare säger man: "Problem med grupperingar som försöker skapa oro och konfrontationer mellan olika grupper kan förväntas." "Ryktes-spridning om kränkande beteende hos poliser förekommer." "Det finns en risk att vissa grupper beväpnar sig." Det här var alltså inte fakta, utan rykten som drogs igång då.

I våra kommundelar så hände bland annat detta. Den 22 maj brann två bilar i Vårby under natten, tre bilar i Flemingsberg, en containerbrand och "viss annan åverkan", vad det nu bestod av. I det läget så valde kommunledningen att ligga lågt med information. *Business as usual* uttryckte man det. Men däremot bevakade man sociala medier. 23 maj startade en brand på Annerstaskolan i Flemingsberg, och en restaurang i Skogås brändes ner. Polisen och personalen på en ungdomsgård i Vårby, bland andra, bjöd in medborgarna till nattvandring. Sen förekom, också enligt uppgift, stenkastning på SL-bussar i Visättra, och, indikationer på att någonting skulle hända i Flemingsberg den 24:e. Efter den 29:e lugnade det sig det hela, åtminstone i den här kommundelen. Det tillskrev man hög vuxennärvaro. Det var en nyckel till framgång, sa man. Och man sa också att vi är imponerade och glada över det stora engagemang som våra föreningar och invånare visar genom att ställa upp på nattvandring. Det var lite som inträffade faktiskt då.

Varför är det här intressant för oss forskare? Det är inte bara *vad* det var som hände, utan vi vill gå vidare och dokumentera och analysera. Det vi gör nu är ett led i att dokumentera vad som hände utifrån olika aktörers synvinkel. Vi är till exempel intresserade av relationen mellan spontana aktioner och sociala rörel-

ser i formerade grupperingar. Vilka var det som var aktörer, och vad var deras utgångspunkter? Vi är också intresserade av att titta på om det förekommer en sorts symbolisk kamp om staden med stereotypa bilder å ena sidan, och å andra sidan kommunens försök att skapa ett gott varumärke. Vi vill också titta lite djupare på segregering som fenomen, och då inte bara om problembeskrivna förorter, utan även exklusiva platser som man inte uppfattar egentligen som förorter. Det här är alltså exempel på frågeställningar som vi redan har börjat fördjupa, och vad vi vill göra nu är att förstå mera, så att vår fördjupning hamnar rätt.

Och för den sakens skull har jag skickat ut de här frågorna som vi har använt tidigare också. Det är tre typer av frågor, som våra vittnen, som ni kallas här, har fått.

De första gäller vilken position man befann sig i. Var befann du dig? Vad gjorde du? Vilken var din roll, eller ditt yrke, eller din position under de här händelserna?

Den andra typen av frågor handlar om själva processen. Hur kom du i kontakt med de här händelserna? Och vilka var de frågor, problem och uppgifter som du just ställdes inför? Vilka var de svårigheter eller utmaningar som du mötte då? Och hur förberedd var du?

Sen är det ditt perspektiv. Hur uppfattade du, eller hur tolkade du det som skedde? Vilka ställningstaganden gjorde du, och vilka slutsatser drog du?

De här frågorna har alltså gått till de här personerna som är här.

Kristina Abiala

Då vill jag presentera Roger Höglund som är kommunikationschef i Huddinge kommun.

Vi har Wilhelm Jungward, polisassistent Norra Botkyrka. Är det en bra presentation av dig?

Wilhelm Jungward

Ja, närpolis, grad av polisassistent.

Kristina Abiala

Du är också välkommen Tania. Tania Hornos. Biträdande föreståndare på musikhuset Lagret i Storvreten.

Och vi har till sist Anna Sjögren, reporter på lokaltidningen *Södra sidan*.

Och som ni ser har jag har valt personer från mycket olika delar i samhället. Vi har myndigheter i termer av kommunikationschef och närpolis. Vi har föreståndare, för vi ville gärna ha en person som arbetade direkt med ungdomarna. Och vi har en som representerar medier, en lokal reporter.

I det här projektet ingår från Södertörns högskola medieforskare, samtidshistoriker och sociologer. Det finns en del andra som också är intresserade, vi vet inte om de kommer gå vidare i ett kommande forskningsprojekt.

Ska vi börja med dig kanske Roger? Vill du börja utifrån de här frågorna och berätta?

Roger Höglund

Jag kan väl berätta lite grann, så kan väl du fylla i med frågor ifall du tycker att det blir luckor. Jag heter alltså Roger Höglund och är kommunikationschef i Huddinge kommun sen tre och ett halvt år tillbaka. Min roll i Huddinge kommun det är att ansvara strategiskt för alla kommunikationsfrågor i alla kanaler vi sitter på, och att stödja kommunledningen i övrigt med kommunikations- och varumärkesfrågor. Jag blir naturligt inblandat i alla händelser, stora som små, som handlar om Huddinge kommun som geografiskt område, men också verksamhetsbaserade händelser, alltså om det händer någonting i skolan och så vidare. Så det är min roll i kommunen. I det här fallet så hade jag telefonkontakt med Botkyrka några gånger, och med viss insyn i hur Botkyrka agerade från kommunens sida, men det är framför allt ett Huddingeperspektiv som jag har.

Jag har funderat lite inför det här seminariet. Vad var det egentligen som jag tyckte var utmärkande? Jag tror faktiskt det var det att jag blev väldigt överrumplad. Det här kom som en

blixt från klar himmel. Det var ingenting man hade pratat om innan, värderat eller så. Det är klart att vi har utmaningar i våra kommundelar, det har vi alltid. Det har vi fortfarande här i Flemingsberg också. Vi har haft alla möjliga utmaningar med postutdelning och oklarheter om trygghetsfrågor och så vidare.

Men just de här snabba händelserna kom lite oväntat måste jag säga. Och sen också att spridningseffekten blev så pass snabb, som jag upplever att den var då. Det var också en liten överraskning. Vi var inte beredda på att det kunde bli så allvarligt så snabbt. Och som det rapporterades i medierna, det blir ganska dramatiskt när man ser bilder på brinnande bilar. Det ser ut som stora upplopp och så vidare. Vi såg ju vad som hände och vi höjde beredskapen något på själva kommunikationssidan. Det gör man ju alltid om man ser tecken ute i samhället på att någonting är på gång. Så vi började bevaka sociala medier, tidningarna och så vidare. Men ganska snabbt så såg vi att det här eskalerar och då gick ju också vår, vi har en krisledningsorganisation i Huddinge, igång med vissa processer kopplade till det.

Så vi var ändå hyggligt på banan efter något dygn, vill jag säga. Och vad vi gjorde då, det var det att vi formade en informell grupp, en låt oss kalla det krisgrupp, där närpolisen var med, stadsdelsförvaltarna var med, inte från HSB men från Hüge.² Vi hade socialtjänsten med och så vidare. Ett antal aktörer som vi trummade ihop helt enkelt. Det var väldigt oklart i början vem som skulle trumma ihop gänget.

I en kommun, om det händer det som vi kallar en extraordinär händelse så finns det ju ett larmsystem och en modell för hur vi ska fungera. Men det här valde vi, kan man säga, att inte dra igång och trycka på den stora knappen, utan vi tryckte på en mindre knapp. Rätt eller fel, men vi gjorde det. Men det som var positivt med det var att vi kunde bli en operativ grupp som pratade om vad som hände. Vi fick en ganska bra koll också från

² Huddinges fastighetsbolag för bostäder, studentbostäder, kommunala lokaler och affärslokaler.

länsstyrelsens krisarbete. Det började ju komma krisrapporter ganska regelbundet.

Problemet var det att ledarskapet för gruppen var oklart, och det blir ännu mer tydligt efter kanske tre, fyra dagar eller något sådant. När den person som tog på sig ordförandeskapet i den här gruppen inte kunde fortsätta med det, och jag klev in i den rollen, blev det väldigt uppenbart att det inte gick att förena de två rollerna: att samtidigt hålla koll på bilden av en kris samtidigt som att sköta en kris. Men ändå på den positiva sidan: vi fick igång ett samarbete. Otroligt nöjd med samarbetet med närpolisens, och vi fick en väldigt bra koll.

Däremot så brast det i uthålligheten. De första dagarna tycker jag att vi gick väldigt mycket på bra rutiner. Vi hade kommunaltjänstens människor ute. Men de är inte så många som man kanske kan tro. De här insatsgrupperna blir trötta efter ett par dygn ute. Det är nätter och så vidare. Vi har en person hos oss som jobbar med trygghetsfrågor, och som har kontakter ute i samhället. Där lyckades vi i Vårby att trumma ihop olika typer av nattvandringar, föräldravandringar, och det gick snabbt ihop med föreningar. Det gick inte lika bra här i Flemingsberg. Men även det ebbade ut efter en fyra, tre, fyra dagar, för de här föräldrarna som var engagerade i början orkade ju inte. Det blev för jobbigt. Och där fanns det liksom ingenting i samhället som vi kunde ... Vi kunde i och för sig aktivera frivilliga, Frivilliggruppen heter den.

Det finns ju en organisation om det blir stor krishändelse, som man kan aktivera. Det gjorde vi inte, för det är en ganska stor apparat att dra igång. Men det är nog annars där vi hade hamnat annars. Men vi brast efter några dagar. Jag stannar där lite grann och låter någon annan ta vid, för det var just den här snabba händelseutvecklingen, bristen på uthållighet och oklarhet i ledarskapet, som jag minns tydligt.

Och sen är det ju, det blir ju väldigt dramatiskt när det brinner i Skogåsrestaurangen. Varför, hur stort är det? Och det blir otroligt mycket ryktesspridning. Vi var tvungna att tampas gans-

ka mycket med det här också. Jag fick intrycket ganska tidigt i processen att det var planering bakom de här brinnande bilarna. Vi började höra rykten som att ”torsdag tar vi Flemingsberg”, sådana saker började florerat, så att vi fick intrycket av att det var någon form av organisation, faktiskt. Men vi fick det aldrig bekräftat.

Kommunikativt kan jag säga att vi egentligen följde länsstyrelsens rekommendation med att inte blåsa på mycket med kommunikation kring det här. Vi var rädda för att vi skulle ge näring till: ”man tänder en brasa, så skriver de, vad kul, vi tänder en till brasa”. Så vi var rädda för den kedjereaktion. Vi valde faktiskt att jobba mer med insatserna i samhället än att prata så mycket om det på webbar och annat, sociala medier. Sen gick vi naturligtvis ut med information när det var konkret och om det behövdes. Men vi hade faktiskt en ganska låg profil. Kan man också fundera på i efterhand, om det var bra eller dåligt.

Kristina Abiala

Spekulerade ni över varför spridningseffekten var så snabb?

Roger Höglund

De var endast spekulationer, eller det som vi pratade om som jag minns var just att det kom in ... att det var någon sorts organisation bakom det hela. Och sen och det här var vad jag hörde, att vissa områden i Botkyrka var förskonade. Och då gick snacket: ja men det vet vi ju varför. För där finns en annan stark maktstruktur, vilket gör att man inte vågar gå in och bråka.

Kristina Abiala

Kan du utveckla det?

Roger Höglund

Ja, yttre element, som åkte då. Det förstärkte bilden av att kanske några som dök upp och eldade på så att säga. Och eldade fysiskt också. De vågade sig inte in i vissa bostadsområden, för där var

det andra människor som härskade. Det var någonting vi hörde som jag tyckte var intressant.

Kristina Abiala

Okej. Vi får återkomma.

Roger Höglund

Ja.

Kristina Abiala

Vill du fortsätta Anna?

Anna Sjögren

Ja, det vill jag. Jag jobbar på *Södra sidan*,³ som täcker Huddinge med Vårbygård och Segeltorp, men inte resten av Huddinge. Vi skrev om det som hände i Botkyrka, norra Botkyrka. Och om det i Tumba med det de här nynazistgrupperna. Och i Skärholmen och i Bredäng också. Vår tidning finns ju och verkar i Skärholmen och norra Botkyrka alla dagar i veckan.

När vi hörde om det som hände i Husby, eftersom det till viss del är ett miljonprogramsområde i ytterstan, förorten som man gärna får säga. Så tänkte vi, jag tror att vi skojade lite om att det kanske skulle komma till våra områden. Och sen när jag hörde på morgonen att det hade brunnit i Fittja, så trodde vi först att det bara var någon slags medie ... att det föll in väldigt passande i den här mediekarusellen som blev kring Husby. Vi drog väl inte så stora växlar på det heller, och var ganska kritiska. Alltså det blir inte en notis i vår tidning att en bil brinner någonstans, utan då måste det verkligen vara något mycket större. Men sen så hörde vi att några åttor i Fittjaskolan hade gått ut och städat upp efter skadegörelsen som var på måndagen. Och då insåg vi att här kanske är ganska omfattande skadegörelse om några åttor

³ *Södra Sidan* är en lokaltidning i Stockholm. En gång i veckan delas tidningen ut i hushållen längs tunnelbanans röda linje mellan Bredäng och Norsborg, i Segeltorp, Tumba, Vårsta, Grödinge och Tullinge.

från Fittjaskolan bestämmer sig för att gå och städa upp på Fittja torg i centrum. Då förstod jag att det kanske var lite större, och så åkte jag dit och försökte hitta människor som blev vittnen till det som hände. Och hittade folk som hade fått bilar skadade, ett par som hade stått och tittat på det som hände. Men sen pratade jag också med andra folk som kanske inte var direkta ögonvittnen men som ändå bor och verkar i Fittja varje dag. Det påverkar dem och de har någon uppfattning om vad det handlar om.

Och vår ingång är att försöka skriva om det här är att vi inte försöker göra någon slags krigsrapportering, utan att hitta hur man kommer vidare och hittar lösningar. Så vår rubrik den veckan blev, vi kommer ut en gång i veckan och det händer ju väldigt mycket så vi fick jobba lite som en dagstidning, det blev ett nyhetsuppslag: ”Många vill vara med och stoppa bränderna” Den kanske inte är så jätterolig, om man ska tänka på hur medier kanske bör vinkla saker för att väcka sensation.

Ja, vi ser som vår roll att balansera den här kvällstidningsbevakningen som ofta blir. Men vi vill ju ändå skriva om det så klart eftersom det är någonting som påverkar människor i våra områden. Vi försöker lyfta fram motkrafter och notera att många kommer. Att det är ofta ganska få som kanske sätter igång de här händelserna och sen kanske några hakar på. Men det är väldigt många fler som vill jobba emot det här. Att lyfta fram de krafterna och lösningarna.

Vi hade mycket kontakt med polisen, Södertörnspolisens informationsansvarige, och upplever att vi inte brukar ringa polisen lika ofta som andra tidningar, men nu gjorde vi det. Upplevde att det var svårt för dem att hinna med, och hålla koll på allt som hände. Så det var svårt för oss också att få koll på allt som hände i området. Informationsansvarige blev lite trött på mig efter ett tag, blev förvånad och tyckte att vi kanske betedde oss som andra tidningar som försökte elda på. Göra det här större än vad det var. Men vi tyckte att det var ganska viktigt att ha väldigt mycket detaljer om exakt hur mycket det var som hade skadats mer specifikt och konkret.

Och sen så var väl Botkyrka kommun, en senare händelse i Tumba, där vi uppfattade att de la munkavle på sina tjänstemän och skulle sköta all kommunikation genom presstjänsten. Och det här tyckte ju vi var jättekonstigt. Jag träffade folk från fritidsgårdar som inte ville prata med mig och sa att "jag får inte prata med er". Vi hade svårt att få tillgång till den information som vi behövde för att kunna göra vårt jobb och skriva om saker. Så där tyckte väl vi att de, med tanke på att de känner till vår tidning ... Jag försöker reda ut ifall det här var lagbrott. En jurist sa att jo det kan väl uppfattas som ett lagbrott om det uttryckligen är så att man inte får prata, men då var det lite svårt för oss att bevisa att de verkligen hade sagt så. De kanske de inte hade gjort det. Det här var jobbiga händelser som tjänstemännen inte skulle känna sig tvingade att prata om, var deras förklaring. Men jag vet faktiskt inte hur det var. Men det handlar ju om just att man känner att varumärket Botkyrka kanske blev skadat.

Men också att, och det håller de boende med om, att det här stigmatiserar ju oss och vårt område ännu mer. Det var därför de här ungdomarna städade upp, och så kom *Metro* dit och gjorde en notis på att de var med och städade upp efter skadegörelsen. Och att många är väldigt måna om att få lyfta fram alla goda krafter i medier, för att det påverkar deras möjligheter och deras framtid. De här ungdomarna vet ju det och blir väldigt ledsna och arga på de ungdomar som förstör det. Samtidigt som ganska många också förstår varför det händer att de gör så. Det handlar lite kortfattat om jobb, framtidstro, och det handlar om att man ofta ser samhället som att det inte är på ens sida. Polisen får representera ... därför att det är de som kommer när man kastar sten. Och man ser inte dem som på ens sida helt enkelt. Ja det är väldigt mycket i det här, och vissa saker som är motsägelsefulla.

Kristina Abiala

Det låter verkligen som en balansakt på många olika sätt. Och bland annat då i relation till rikspressen. Jag tror att du kommer att få en fråga lite senare om det. Men jag bara undrar om den

här rubriken: ”Många vill vara med och stoppa bränderna”, resultatet av den här balansakten. Vad kunde man ha skrivit istället? Hur skulle rikspressen ha skrivit?

Anna Sjögren

Då skulle man väl ha skrivit: ”Upploppen sprider sig till Fittja” eller ”Upplopp, bilbränder i Fittja”, så här. Nej, jag vet inte, jag är riktigt dålig på att sätta rubriker. Och vi har inte sådana här jättebraskande rubriker, vi försöker hitta...

Man i publiken

”Nu brinner också södra Stockholm”, hade jag skrivit.

[Skratt från publiken]

Kristina Abiala

Så vad är det som gör att man väljer att ha en mera balanserad rubrik? Vad är det uttryck för?

Anna Sjögren

Ja för det första att vi inte säljer lösnummer. Vi delas ju ut gratis i hushåll. Och eftersom vi är en lokaltidning så tror jag att många vet vad som har hänt där de bor. Och vårt förtroendekapital hos dem minskar ju ifall vi skriver saker som är större än vad de egentligen är. Och vi får också ganska snabbt gensvar från folk. Så jag upplever det lite som att, om det är lokaltidningen jämfört med *Aftonbladet* och *Expressen*, att vi kan inte dyka ner på ett ställe och göra ett jobb och förstöra relationer till de som vi jobbar med. För då har vi ingen tidning, då får vi inte tillgång till den information som vi behöver. Medan *Aftonbladet* och *Expressen* och fler, ja, de gör bra saker också, men. Och vissa av ungdomarna, de läser ju *Aftonbladet* och *Expressen* också, blir jättegla av att vår tidning är lite mer som en lösningsfokuserad kompis. Vill vi vara.

[Skratt från publiken]

Anna Sjögren

Jag vet inte om vi alltid är det, men vi har ett annat uppdrag. Det vi skriver måste ju stämma mycket mer med verkligheten, tycker jag. Men när gick jag på det här mötet med Föreningen Fastighetsägare, och där var ju en Expressen-reporter med och jag var med. Och då var det ju ganska tydligt att boende där tyckte att det var jobbigt att medierna var där och oroliga att man skulle skriva dåliga saker och bara negativa saker. Men där så åkte ju *Expressen* ut och satt med på en timmes långt möte och lyssnade på alla de lokala föreningarna, fastighetsägare, så det tyckte jag var bra av kvällstidningen på något sätt. Ja, men i den här bevakningen så tyckte jag att de gjorde bra saker också, verkligen.

Kristina Abiala

Var det mer du ville säga just nu, eller?

Anna Sjögren

Nej, jag nöjer mig, tack.

Kristina Abiala

Okej, Wilhelm, vill du fortsätta?

Wilhelm Jungward

Ja. Jag håller med föregående talare om att det är rörigt ibland att försöka bena ut. Det blir så många olika delområden. Som om någon sätter ner en termometer i dina händer, och man är mitt i det själv. Ja, vad är det som händer och var ska jag börja?

För att presentera min roll så jobbar jag som närpolis i norra Botkyrka, från början Hallunda-Norsborg. Men nu har vi hela norra Botkyrka, även Fittja och Alby. Jag blev väckt, det var väl tisdag morgon. Jag blev inkallad helt enkelt till jobbet. Det är ganska ovanligt att man blir inkallad som polis. Då behövde vi verkligen få igång samverkan, det som vi jobbar med mycket

som närpolis. Vår uppgift blev att försöka sammankalla, vad ska man säga, de goda krafterna i området. Alltså nattvandrare och vid fritidsgårdar och olika representanter. Vi sammankallade till ett litet utsättningsmöte. Där var ju egentligen alla inbjudna så det var ju allt från föräldrar till olika föreningar som dök upp, och även media kom dit. Det vi gav var bara vår lägesbild över hur vi upplever situationen och vad vi önskade från allmänheten. Och vi la fokus på hur viktigt det är, och att det här är inget polisen kan göra själva. Det är en svår situation. Och jag tyckte givetvis att svaret var bra.

Vi hade väldigt bra hjälp, några sitter här, från bland annat Fittja Pulsan, fritidsgården där, som verkligen var jätteviktig för oss. De är ändå de som verkligen kan ta temperaturen bland ungdomarna. Hur upplever ungdomarna det här? Vad är det som händer? Och det är väl sådant som visade sig vara en framgångsfaktor i efterhand. Vi kom ganska tidigt igång med den här dialogen med boende i området. Och sen så var det ju helt fantastiskt. Vi blev ju varma i hjärtat verkligen, av det här initiativet från åttondeklassarna i Fittjaskolan. Som verkligen satte ramp-ljuset på det konstruktiva i Fittja. Alltså de som gick upp och städade upp. ”Det här står inte vi för.” Och även kom med i media, det är ju klart att det blir ju fokus på det.

Och det är ju klart att det var tacksamt för oss som försöker jobba för samma sak. Men samtidigt är det ju en komplex roll. Vi ska jobba förebyggande och kontaktskapande med människor, men samtidigt är vi också de repressiva, som en del av de yngre i området är väldigt negativa till oss. Och det är utmaningen. Men jag tycker att vi hade ett ganska bra koncept. Vi jobbade väldigt, väldigt mycket. Det var mycket övertid i slutet av månaden. Vi höll oss à jour med folk i området.

Vi hade också resurser som rörde sig i området, men höll sig mer stand-by. Och då pratar vi om kravallutrustad polis, som är beredd när det verkligen ... för det får ju inte braka loss helt åt fanders, då måste vi ju vara med så klart. Men vi var också medvetna om att åker vi in och ska stämma i bäcken så är det snarare

så att det spelar ju dem i händerna, de personer som vill dra igång någonting. Det var ganska få individer egentligen, men som har en stark röst bland unga i området och som är kriminellt belastade från början. De ville ha tändvätskan och det kändes opportunistiskt att när det hände i Husby och Tensta, att man då red på vågen och försökte dra igång det i Fittja och Norsborg då.

Det var i Fittja och Norsborg det här hände. Hallunda och Alby var i princip helt befriade från det här, vilket är lite intressant. Vi upplevde också att det kom krafter utifrån väldigt mycket från andra förorter i Stockholm, som spädde på det här. Jag tror att de ville ge intrycket av att det var väldigt starka krafter i varje område. Men i själva verket var det så att man nästan åker runt på turné i förorter och startade bränder, och talade för förorten tyckte man. Det som då var skönt var ju att se den markering som kom från lokalsamhället, som vi har önskat att få se många gånger.

Alltså, när det har varit stora händelser i det området som vi jobbar i så har det blivit ganska tyst. Man är ganska rädd för att prata med myndigheter. Ja, det är en liten misstro eller en avvaktan och kanske en rädsla också för de här krafterna som inte vill att man ska vittna om något. Man ska inte gola, man ska inte prata med polisen och så. Det har funnits en rädsla där. Men här kändes det som att folk ändå klev man ur huse. Vi stod i centrum på dagarna och pratade med boende i området, och folk började komma fram och ta i hand och tycka att vi gjorde att bra jobb, men tyckte att vi skulle vara lite hårdare och så där. Det var lite olika infallsvinklar vi fick höra. Men det var härligt att se att folk verkligen insåg att, "nej men jag har nog också en roll i det här, jag kan nog göra någonting också", och ville nattvandra. Så det blev flera som gick ut och så.

Kristina Abiala

Du har säkert mycket att berätta. Jag tänker på er bild av de här individerna med stark röst som vill ha tändvätska. Vad hade ni för tankar om vilka de här egentligen var?

Wilhelm Jungward

Ja, alltså, nu var det ju. Det var ju maskerade, så att ...

Kristina Abiala

Maskerade hur då?

Wilhelm Jungward

Ja, det var väl mycket luv-tröjor. Jag såg inte dem i Fittja när det brann som mest där, utan jag var i Norsborg bland annat. Jag och min kollega fick sten kastad mot vår bil då. Och då var det ju ett gäng som kom inifrån en mörk gränd och kom springande och kastade gatsten. Och de var alla, det var svarta figurer med svart över ansiktet.

Kristina Abiala

Vilka kan det här ha varit?

Wilhelm Jungward

Ja, men det är det som är svårt. Jag vet inte om det pågår utredningar fortfarande här kring det. Utredningsläget har jag dålig koll på, men man kan väl få en känsla vilka det handlar om ändå. Det var ju vissa som ville dra igång saker, även på dagtid. När vi var nere och pratade med dem vi kan prata med, då är det folk mellan framför allt 18 och 25 tror jag som vi har haft mycket att göra med, och som vi egentligen har en ganska bra dialog med. Då har man upplevt att det inte är riktat mot oss, närpolisen, men att det är emot stora polismakten. Och sen samhället i stort, och vi blir ju företrädare för de som försvarar det här, och det är oss man vill åt då.

Kristina Abiala

Och då hamnar närpolisen också i skottgluggen.

Wilhelm Jungward

Ja, och de har ju ingen uppfattning när vi nattetid kör runt i bil. Nu körde ju vi i ett oskyddat fordon. På många av de här kravallutrustade fordonen där studsar ju stenarna. Men när vi träffades av sten så såg den ut som en liten ost kan man säga. Det var ganska farligt faktiskt. Jag fick en uppfattning när man pratade med några av dem som jag tror var med i det här. De pratade kritiskt, att "det är så här det blir, nu får ni se hur det blir för att ni gör så här och så här". Och så hade vi diskussioner ute på gatan om det här. Med argumentation kring hur vi jobbar. Och till slut fick jag lite de här: "Nej men vet du vad, ärligt talat så är det här bara skit samma, vet du vad, vi tycker det här är kul, det är därför vi gör det. Det är kaos, det är skönt, det är kaos, det händer grejer". Och det är väl ett ganska bestående intryck jag har av vad som fick det att dra igång, helt enkelt. Någoting händer. Och sen kan det säkert finnas andra med politiskt djupare agendor också, men ...

Kristina Abiala

Som vadå?

Wilhelm Jungward

Ja, jag vet inte om det är riktigt min roll att ge mig in på det, men det är utanförskap och segregation och allt det här. Det där finns det folk som är bättre på att analysera djupare. Men där och då, de man pratade med jobbade väldigt organiserat med att sätta eld på saker. Där var det nog mycket mer känslan av att, det är någonting som händer i alla fall.

Kristina Abiala

En kort grej till bara. Du sa att de brände och talade förort. Kan du utveckla vad var det de pratade om? Du sa det. Det var ett

uttryck du hade. Det var någonting som de sa som hade att göra med förort.

Wilhelm Jungward

Sa jag det?

Kristina Abiala

De talar förort, det låter som om de pratade. Det kanske var det du just beskrev då, att de pratade om förort.

Wilhelm Jungward

Ja, men det är väl lite svårt liksom, om man för en argumentation så är det svårt att få det utvecklat vad det är som är problemet. Men någonstans är väl säkert utanförskap en gemensam nämnare. Och en rädsla för att liksom, träda in i det här majoritetssamhället, som man nämnde tidigare. Det är lite tryggare att vara kvar i, kanske i Fittja centrum eller Norsborg centrum och att hänga kvar där.

Kristina Abiala

Tack så mycket. Vi kanske hinner någon fråga innan fikat också, och framför allt efteråt då.

Kristina Abiala

Ja, Tania. Det är många människor som lyssnar. Du har sagt att det tycker du inte är så kul. Vi är jätteglada att du är här i alla fall. Så ta det som det känns bra för dig.

Tania Hornos

Tack. Ja, jag är ju fritidsledare från Musikhuset Lagret i Tumba, verksamhet för ungdomar upp till 17 år. I maj den 24:e, det var en fredag och vi hade öppet som vanligt på gården. Ungdomarna kom, vi spelade kort, vi umgicks med dem.

Sen efter en stund så sa vissa att närpolisen kommer in. Så jag kollade från fönstret och det kändes att det inte var våra närpoli-

ser som brukar umgås med våra ungdomar och spela tennis och sådant. De kommer utrustade, så det var kravaller. De kommer rätt in till gården så det första jag gör – jag sitter med mina kollegor och jag tror inte att det där är våra närpolis – är att jag går fram till dem och frågar vad det är som händer. För att man märkte hur de kom in. De rusade bara in. Så jag går fram, jag säger: "Hej, jag är fritidsledare här på gården. Vad är det som händer?" Det första de gör, de lyssnar inte på oss fritidsledare. De går direkt till ungdomarna. "Du är misstänkt för brott. Du är misstänkt för brott." Tydligt, det var någonting om någon brand. Så jag kollade från fönstret, för där vi har ungdomsgården så kan man se resten av Tumba. Så jag bara: "Jag ser ingen brand. Vem är det som har ringt? Vad är grejen? Vem är det ni söker? För på ett bättre sätt, ifall ni vill ta en ungdom så kan vi ta in dem en och en till rummet, och så kan ni prata med dem." Men de brydde sig inte om oss.

Vi hade också studion öppen, och vi hade några ungdomar som håller på och sjunga. Så polisen hörde någonting konstigt, och när de öppnade dörren så började de: "Nej, men du är också misstänkt för brott." Så jag sa till dem: "Men det här är löjligt. Han var hela dagen i studion och kom nyss ut." Men de var helt inne på att ta någon med grå tröja som var misstänkt.

Vi hade en ungdom som var där, men han hade svarta kläder. Han ställde sig upp och sa: "Jag orkar inte vara här för de lyssnar inte ens på er." Så när han skulle gå ut så stoppar de honom. Och säger: "Nej men du är också misstänkt." Och då blev vi helt ... "Men vad är det som händer?" Vi fritidsledarna, vi fick cirkulera runt för att lugna ner ungdomarna också, för att vårt jobb är att de inte ska ha något hat till polisen. Vi gör så att de ska förstå varför vi har polis. Men den här händelsen gör så att de förstör det vi jobbar mot. Så, tydligen de ville ha ID-kort på honom, och grabben sa till dem: "Det här är ingen klubb. Jag är 13 år och jag går inte runt med ID-kort. Jag tänker gå." Så tar de tag i honom och säger: "Nej men du är misstänkt och nu ska du gå med oss." Så de började dra ut honom, och jag går fram till dem, och jag

bara: ”Det är inte rätt sätt ni håller på med honom.” Och: ”Släpp honom. Han sa ju att han inte har något ID-kort och han har varit här hela dagen. Ni letar ju efter de som har gråa kläder.” Så de drar ut honom. Och sen han vill ju bli släppt. Så blev det då en händelse, så börjar de slå honom. Och så drar de upp honom.

Och jag försöker hålla koll på ungdomarna, på personalen, och folk som jag inte ens känner som såg vad som hände. För tydligen hade polisen redan väntat därute för att ta med sig några av våra ungdomar. Så jag såg på dem att de var jättearga, så jag fick ropa åt dem att de fick lugna ner sig. Jag sa: ”Men vet ni vad, nu får ni gå för nu blir det för mycket.” Polisen kom med piket och tog två ungdomar som var ute. De tog in dem i bilen och så åker de iväg. Så sen när de hade åkt då försöker jag lugna ner ungdomarna också för de var ju helt ... alltså. Det var kaos. Det var riktigt kaos.

Kollegorna var helt förstörda. En passade på och ringde vår chef som inte jobbade den kvällen. Så fick vi Lugna Gatan, som kom för att kolla vad som hade hänt. Och en från Fittja Pulsen också som jobbade på morgonen kom. Så kommer de från Fittja och Lugna Gatan, och sen kommer min chef och frågar vad som har hänt. Vi försöker berätta för att lugna ner de andra, folket som bor i Tumba, som är äldre ungdomar som vi inte har hand om, och lugna ner dem. De bara: ”Nej, vad skulle de ner till gården. Kanske poliserna kommer igen och tar oss.” Vi bara: ”Men det är inte så, ibland det är feluppfattning.”

Men sen efter en stund, fem minuter, försöker lugna ner ungdomarna, så hör jag två andra som skriker till mig: ”Tania gå ner till gården, gå ner till gården”. Jag bara: ”Men vad är det som händer?” De bara: ”Men de kommer att ta oss.” Jag bara: ”Men polisen har redan gått. Vi ska försöka prata, vad är det som händer.” ”Det har varit rasister här.”

Kristina Abiala

Vad säger du? Rasister?

Tania Hornos

Ja, nazister.

Kristina Abiala

Nazister?

Tania Hornos

Ja. Så jag ser då att de från Fittja och Lugna Gatan börjar skrika: "Ta ner ungdomarna till gården". Så när jag då tittar ner, det var fullt med rasister som kommer upp och springer mot oss. Så jag drog ner dem till gården. Vissa fick springa bakvägen. Vissa hann inte springa, och det kom ju fram i tidningen att en ungdom blev ju nedslagen av dem.

Man/kvinna i publiken

Han gick på kryckor.

Tania Hornos

Ja, kryckor. Och vi hade inte sett honom. Han är ju därifrån.

Vi hann inte någonting. Så var vi inne i gården och jag försökte lugna ner ungdomarna så där. Det var en jobbig stämning. Vi fick frågan om vi skulle ha öppet, eller om vi skulle stänga ner gården. Jag sa: "Nej. Vi kan inte stänga ner gården. Om vi stänger ner gården, så kommer det kännas för ungdomarna. De är rädda för att vara här. Polisen har ju gjort fel. Och så kan det ju hända att de kanske vill starta bränder och allt möjligt. Så jag sa till dem: "Vi ska ha öppet så att de ser att vi är där. Vi ska försöka umgås med dem." Visst, andra dagen vi öppnade, ville inte ungdomarna vara nere i gården, för de bara: "Nej, men polisen kommer att komma och ta oss." Jag bara: "Men det är inte så." Så vi väntade däruppe. Vi umgicks med dem. Det kändes ändå skönt att de är här.

Sen kom våra närpolis och hälsade på oss. Och där fick liksom våra ungdomar prata med dem, och ifrågasätta dem: "Varför blev det så?" Och det var ändå skönt att våra poliser kom och

förklarade. För det är ju jobbigt för oss som fritidsledare, för vi försöker få dem att se att polisen är ju inte ... Vi försöker göra vårt jobb så att de inte ska hålla på att bränna ner bilar och allt möjligt. Så det var det.

Kristina Abiala

Hur var det för dig som fritidsledare, i situationen?

Tania Hornos

Nej, jag var tvungen att vara mer än fritidsledare. Jag fick vara, jag fick hålla koll på allt. Jag fick hålla koll på folk som jag inte känner, säga åt dem att lugna ner sig. Och försöka prata med polisen, fast där känns det jobbigt för jag fick inget svar från de som kom. Och sen att ungdomarna skriker mitt namn medan de drogs in till bilarna. Det är ju jobbigt.

Kristina Abiala

Är det fortfarande starkt för dig det här?

Tania Hornos

Jo, det är ju klart, för man kommer ju ihåg. Det kommer ju fram. Fast det är en lättnad, visst, nu är vi mer starka. Nu vet vi ifall det skulle hända igen. Det enda vi hoppas på för nästa år är att det inte händer igen. Men att man har ett stort möte med alla fritidsledare, med poliser och brandkår. Att man kan sitta och prata, förbereda oss så att inte det händer igen.

Kristina Abiala

En fråga. Hur visste du att det var rasister eller nazister som kom?

Tania Hornos

Först, jag hann inte koppla. Det enda jag hör är skrik: ”Tania, det är rasister”. Jag vet inte vad. De skriker till mig: ”Tania spring,

det är rasister som kommer." Och jag hann inte kolla, för alltså jag såg bara, det såg ut som huliganer som springer.

Kristina Abiala

Kan du beskriva hur de såg ut då?

Tania Hornos

Alltså, det enda var att de hade svarta kläder, och visst de var rakade. Jag hann inte kolla exakt hur de såg ut, för jag var tvungen att dra ner de ungdomarna jag hann ta ner till gården, och skrika: "Alla går ner till gården, så låser vi dörren." Och när de kommer springande, visst de kom inte in till gården, men de kommer dit uppåt.

Kristina Abiala

Fick ni någon uppfattning om vad de ville? Sa de någonting?

Tania Hornos

Nej. Alltså, jag var helt inne med ungdomarna, försöka lugna ner de som var där inne för vissa var så att de tog gafflar och allting: "Nej men vi ska kriga. De ska inte komma till våran gård och förstöra". Jag bara: "Men lugna ner alltså". Alltså nu man skrat-tar. Men inte vid det tillfället. Det är jobbigt att se att någon går till köket och tar ...

Anna Sjögren

Det var ju de här medborgargarderna som satte igång efter, jag tror det var nån vecka in på kravallen, eller upploppen i Husby. Så mobiliserade ju högerextrema grupper för att "nu ska vi rensa upp i Stockholms förorter". Och det var ju de grupperna.

Tania Hornos

Det sägs att de fick höra att alla kravallerna kom in till gården i Tumba, och då planerade de och passade på att göra det de ville göra.

Anna Sjögren

Jag tror att vi skrev om det, och några som jag pratat med sa att de hade skrikit liksom att ”Nu ska vi slå ner svartskallarna”, sådana saker.

Kristina Abiala

Ja, det är svårt att veta, vad som är rykten och vad som sker. Vad är egentligen medborgargarden eller nazister eller rasister. Men det var den uppfattning ni fick i vart fall.

Anna Sjögren

Vi skrev ju i alla fall det i vår tidning. ”Polisen får kritik efter nazistattack i Tumba”.

Kristina Abiala

Okej.

Anna Sjögren

Polisen själva sa väl att det var inte nazister, utan högergrupper. Men det blandas ju också, huliganer, det är väldigt svårt. Man kan också rekrytera folk som bara vill gå ut och slåss, som är liksom fotbollshuliganer. Så jag tror att det där är lite flytande, vissa vill bara slåss. Jag tror Expo skrev om det också som att det var högerextrema grupperingar.

Kristina Abiala

Ja. Det är svårt att veta. Nu har vi en liten stund innan kaffet ska komma. Och jag föreslår att vi ställer frågor till panelen med anledning av vad de sa just nu, så fördjupar vi diskussionen efter kaffet med flera frågor. Så varsågod, säg vilken person du vill prata med. Du tittar på kommunikationschefen, eller?

Man i publiken

Ja. Du pratar om varför till exempel vissa områden blev förskönade. Och du hörde rykten att det fanns vissa krafter. Så jag undrar vilka slags starka krafter det var rykten om.

Roger Höglund

Alltså, det var ju ren hörsägen. Det var liksom ganska lite prat om det. Jag nämnde det här för jag tyckte att det var intressant. Det kom upp ett par gånger. Jag tolkade det som att det fanns kraftfulla kriminella gäng i de här områdena som gjorde att ... Och det var väldigt känt då. Där bråkade man inte i onödan, då kom man i konflikt med de här gängen. Så tolkade jag det. Men, det där är en parentes, det var bara en liten sak i det sammanhanget som jag befann mig i.

Wilhelm Jungward

Ja, det är lite både och, för det ser man att det finns även i Fittja, till exempel, krafter som skulle ha sagt ifrån. Det tror jag också bidrog till att det dämpades så småningom. För det finns ju de som verkligen har det här som business, kriminalitet, och det är ju inte så kul att det kryllar av poliser i ens område då. Så det var ju inte så önskvärt i slutändan. Det bidrog nog till att det dämpades både i Fittja och Norsborg så småningom. Men det där blir lite spekulativt också, för det är så många faktorer i det liksom.

Samma man i publiken

Ja, det är lite det jag reagerar på, för i de andra berättelserna finns det också väldigt många positiva krafter som bidrog också till att det inte blev så mycket bråk på vissa ställen, och att man hade bra samverkan. Det står ju rakt i kontrast till det här.

Wilhelm Jungward

Ja, eller så kan det vara en mix av det. Det är det som är, om man vill svara på en fråga om vad som hände i våras, så är det väldigt svårt. "Det var på grund av de positiva krafterna", nej, det blir

väldigt förenklat. ”Nej, det fanns nog också några som faktiskt också hotade vissa individer.” Men som sagt, det här är ju också mycket vad folk har berättat för mig. Och det var ju även det här med att det började ryktas om att nazister skulle komma till Fittja. Vi märkte väl också att hur bisarrt det än låter så hade det ju också en dämpande effekt. För det här började ju spåra ur på riktigt. Det här kommer ju bli något krig liksom. Och då börjar det ju dämpas. Ja, det blir ju nån sorts maktbalans mitt i allt, det civila samhället eller vad man ska säga. Det vanliga.

Kristina Abiala

Tack. Ja, Håkan.

Håkan Blomqvist

Jag tänkte fråga om vilken polisens bild är av vad som hände i Tumba?

Wilhelm Jungward

Ja, där skulle jag nog behövt företrädare för närpolisen i Storvretten, Tumba. För ni har haft en del dialog om det. Ja, precis.

När jag hör om det, så är det ju någonting som vi har ställts inför i Norsborg nån gång där vi har blivit stenkastade. Och så har grupperingar rört sig in på fritidsgården och använt det som en frizon. Och det är ju ganska allvarligt. Så kan det ju inte vara. Polis måste ju kunna gå in och agera även på fritidsgården. Och där har vi en väldigt bra dialog med fritidsgården, alltså med Musikhuset i Norsborg. Men då har vi haft en dialog kring det och jag anser att jag har fullt förtroende för det arbete ni gör. Jag lägger mig inte i. Begår man brott utanför Musikhuset, då är man misstänkt för brott i Musikhuset och då vet ni vad ni ska göra. Och så måste nog samverkan fungera också. Sen så ska vi naturligtvis försöka jobba så kommunikativt som möjligt. Men det där är ge och ta. Alltså, vi ställs ju alltid inför det där att när man ska gripa en person och det finns andra personer där. Det är sekretess, jag kan inte säga vilket brott personen är misstänkt för.

Och jag kanske inte kan stå och motivera till människor runt omkring hela tiden varför vi gör någonting. Ibland måste man kanske bara förstå att polisen ska göra sitt jobb. För det blir ju lite mer jobb, när man hela tiden måste få en motpol i någon som är en samverkanspartner i det man ska göra sitt jobb. Så det blir mera generellt. Jag var inte med på platsen. Och jag förstår att det var jäkligt upprörande för dig också mitt i allt. Men det man kan dra lärdom av där är väl att man, precis som du säger, ska prata igenom att sådana här scenarier som kan uppstå och hur ska man agera då.

Kristina Abiala

Är du nöjd Håkan?

Håkan Blomqvist

Ja, och fortsättningen då. Det här som följde med de här ... känner du till något om det.

Wilhelm Jungward

De här högerextrema som kom?

Håkan Blomqvist

Ja, just det.

Wilhelm Jungward

Där har jag liksom hört från kollegor och så, så jag vet inte, det blir svårt för mig. Som sagt det är ju mycket rykten kring vad som hände, vilka grupperingar som hade sökt sig till området och allt det här. Men jag har en kollega. Han stod själv någonstans i närheten av den här fritidsgården. När det kom en rusning av de här nazisterna, högerextrema, stod han helt själv och då var han inte kravallutrustad. De rusar rakt emot honom och ska vidare antar jag. I det läget så är vi ju människor också. Han har inte taktiska resurser att göra något där och då, mer än att larma andra kollegor. Men det är möjligt att det uppfattas som

att man gav någon form av fri lejd, men det var absolut inte det det handlade om.

Kristina Abiala

Ja, Jonas.

Jonas Lindström

Tack. Jonas Lindström heter jag och jobbar som sociolog här på högskolan. Jag har undervisat och forskat om de här frågorna i tio års tid, och var med för tio år sedan i Storstadssatsningen här i Storstockholm.⁴ Jag tycker att det är mycket intressant allt ni säger, framför allt det här sistnämnda. Hur pass extraordinärt var det här i våras, jämfört med vad som hänt tidigare? För det här är ju inte något nytt, själva händelsen i sig, att unga människor känner utanförskap, frustation och går mot majoritetssamhället. Men det som är intressant, som ni är inne på nu, nämligen vilken etikett man sätter på varandra, som Wilhelm sa: ”Vi är också människor”. Och man glömmer bort det här. Alla grupper etiketterar varandra, som nazister, rasister, huliganer och poliser. Men alla de här är ju människor. Och då tycker jag det är intressant hur det här ska hanteras. Vi vill så gärna sätta etiketter på människor, och där blir det problem med föreställningar, fördomar. Både från ungdomar om polisen, och tvärtom. Jag skulle vilja höra lite mer, hur ni diskuterar om det här inom polisen, för det här en av det svåraste ... Det har hänt långt tillbaka i tiden också, och inte bara i förorten, utan på fotbollsmatcher och i en massa andra sammanhang. När man blir avpersonifierad, vad händer då? Hur människor uppfattar de här signalerna, som Tania beskriver, kan förklaras av den här avpersonifieringen. Den impuls som sker är att ”här det händer saker”.

⁴ En utvärdering av Stockholms stads storstadssatsning som utfördes på uppdrag av Stockholms stad genom avtal med Södertörns högskola från augusti 2001 till augusti 2002.

Wilhelm Jungward

Ja vi utbildas ju i att kunna jobba till exempel med större folksamlingar, och att kunna differentiera X och Y, som brukar vi dela in det i när vi definierar vilka som är ledargestalter. Vilka är de som vi mest försöker prata med i det här läget. Och vilka vi kanske måste få bort härifrån så att det här ska lugna ner sig. Längre tillbaka har det varit det här "den hotande folkmassan" alltså att man har sett det som en massa som vill oss ont. Men det man kan se i en hop av människor är några som är nyfikna, som är där för att se vad som händer. Du har några som har hatat poliser sedan ett ingripande mot deras pappa nere i ett annat land och som har hat från det. Det är mängder av olika föreställningar i den här gruppen. Och det utbildas vi i att försöka hantera. Sen hur det faller ut landar nog rätt mycket på individer och på hur skicklig man är på det. Det finns de som jag har sett som är helt enorma på det, medan vissa blir ju stressade så klart. Och återigen, det är människor. Överlag så är det ju så att man hör saker om vad kollegor har gjort, som inte stämmer överens med den bilden jag hade av vad jag själv såg. Det finns en tendens att om du bär med dig föreställningen att poliser är på ett visst sätt, så vill du gärna demonisera polisen också på ett sätt som jag inte riktigt ställer upp på heller. Men uppenbarligen så sker det övertramp, och det är de närmsta kollegorna jag jobbar med överens om att det vill vi ha bort. Jag vet inte om det var svar på din fråga.

Jonas Lindström

Jo, det var det absolut.

Kristina Abiala

Fredrik.

Fredrik Stiernstedt

Ja, jag hade en fråga till Roger egentligen. Men det kanske också kommer in lite på Wilhelm. För när du pratar om den tidigare krishanteringen i Huddinge så sa du att ni bevakar sociala medi-

er. Och jag undrar lite vad ni såg när ni bevakade sociala medier, och också vilka aktörer det var som uttalade sig där i sociala medier? Wilhelm sa någonting om att det också var folk från andra förorter som kom ...

Roger Höglund

Ja, jag kan säga så här att vi i de kanalerna vi bevakade, så såg vi väldigt lite. Den information vi fick skedde primärt från medierna över lag. Rapporterna som vi fick i vår grupp, det kom ju rapporter från närpolisen och lite olika håll. Plus Länsstyrelsen, de skickade ju ut lägesrapporter tre-fyra gånger per dag. Och sen ringde jag runt och pratade lite grann så där. Så det var mina kanaler det. Och vi bevakar ju sådant som rör Huddinge. Vi bevakar ju inte andra sökord, om man säger så, i sociala medier. Vi drog inte igång något sådant heller. Det var väldigt tyst faktiskt. Jag vet inte om det är svar på frågan. Men vi kunde inte se det. Vi var tvungna att hämta in information från andra håll.

Fredrik Stiernstedt

Man kunde inte se någon sorts koordinering genom öppna sociala medier?

Roger Höglund

Nej, vi kunde inte se det. De här ryktena som jag pratar om, de kom ju på andra sätt. Via andra kanaler så att säga, muntliga kanaler.

Wilhelm Jungward

Det var ju andra än jag som följde det här från polisens sida. Men det var nog tydligt att sociala medier var verktyg i det här. För det var ju så tydligt hur otroligt snabbt vissa grupper bara omgrupperade, alltså bara bytte plats direkt. Och höll mycket koll, och höll ihop grupper. Och sen hur samma grupp som man märkte var på ett ställe, väldigt snabbt var i Visättra från att man

har varit i ett annat område. Det tolkar jag som att man hade väldigt bra kommunikation där sinsemellan.

Kristina Abiala

Ja, Adrienne.

Adrienne Sörbom

Adrienne Sörbom heter jag. Jag är sociolog och har studerat en del olika sociala rörelser. I de stora medierna så pratar man en hel del om Megafonen⁵, som en sådan här rörelse, organisation. Och ibland så fanns det visst misstänkliggörande om att det inte är någon okej organisation. Man har någon bild på deras lokal, och det ser ut som att Megafonen användes nästan som en sten. Jag tänkte höra om era bilder av Megafonen, om det var liksom en del av ryktesspridningen. Om det fanns andra grupper som mobiliserade. Eller om det var så att säga, bara använder era ord här, om det var en "god kraft", eller om det var en inte så god kraft. Jag vet inte var man kan börja, vem som har lust.

Roger Höglund

Nej, jag kan bara säga för Huddinge sett, så upplevde inte jag att vi hade någon kontakt med Megafonen. Jag upplevde det som någonting som hände bara i Husby.

Anna Sjögren

De finns i norra Botkyrka också.

Roger Höglund

Gör de det? Okej, ja, det visste inte jag. Men det var ingenting som vi ... så det var mer utifrån.

⁵ Megafonen är en organisation som säger sig kämpa för social rättvisa. De organiserar unga förortsbor i Storstockholm och grundades 2008. Megafonen startades i Husby, och har sedan hösten 2012 även verksamhet i Rinkeby och Hässelby-Vällingby och sedan 2013 i Norra Botkyrka. De aktiva medlemmarna är i åldrarna 15–30 år (Wikipedia).

Anna Sjögren

Jag tror att det är jättesvårt att veta om man är partisk eller opartisk. Jag vet inte allt som pågår i deras organisation. Jag har jobbat på norra sidan av stan i Rinkeby, Husby och Tensta och haft kontakt med de som är med i Megafonen där. Och sen följt dem till Megafonen här, som egentligen startade i samband med *Alby är inte till salu*. En tjej som heter Emma Dominguez som har dragit stort där. Min uppfattning är att de vill ... Alltså, jag blev ganska provocerad av att de misstänkliggjordes. Jag uppfattar att de inte står bakom och själva kastar sten. Jag vet att de var ute när det hände saker i Norsborg, och när det hände saker i Fittja, i norra Botkyrka. De poängterar, när de uttalar sig i medier, att de vill lyfta fram de sociala problemen och förståelsen för varför sådant här händer. Det sa de mig veterligen i alla fall på den här presskonferensen. De kanske kunde ha varit tydligare i sitt uttalande, men när jag har pratat med Emma så har jag fått uppfattningen att de själva vill vara vittnen och vara med och prata med ungdomar. Och förstå varför man gör sådant här. Men sen är det klart att de är födda och uppväxta i Alby, i Husby, och känner så klart folk som kanske har varit med. Ja, så att det är klart att de är ju inte helt separerade. Men ja, det finns vissa som är med för att de är nyfikna, och vissa vill vara vittnen. Jag tycker att Megafonen har tagit lite oproportionerligt stort ansvar för det som händer i våra förortsområden. Det blir lite konstigt när en organisation ibland får större ansvar än myndigheter och polis liksom. Jag tycker att det blir lite oproportionerligt. Och ja, så tycker jag om Megafonen.

Kristina Abiala

Ville du bara förtydliga lite om Megafonen som du började prata om?

Fanns det möjligen också andra vänstergrupperingar som en del av om de ”dåliga krafterna”? Om du inte hade någon relation exakt till Megafonen, så kunde du säga en del om den här ryktes-spridningen som pågick om att det fanns olika grupper som drog

igång? Om kriminella, om det var nazisterna. Och det fanns samtal, rykten kring också att det var vänstergrupperingar av något slag som rörde sig, bortsett från Megafonen.

Roger Höglund

Nej. Jag kan säga att vi inte hade de diskussionerna överhuvudtaget. Vi var helt fokuserade på händelserna och hur vi skulle hantera händelseförloppet. Så att det fanns inte tid överhuvudtaget att tänka i de banorna. Det spelade liksom ingen roll. Vi försökte hantera situationen bara. Sen, det var det där undantaget då att, vi var det där som jag nämnde. Men i övrigt inget.

Kristina Abiala

Tack så mycket. Är det någonting du vill lägga till Tania, som gäller ungdomarna? Nej.

Då dricker vi en kopp kaffe, och så spar ni på frågorna. Och kom ihåg att era frågor kommer att hjälpa oss att göra bättre forskning.

[Slammer, många röster]

Kristina Abiala

Ja, då var det dags för några frågor. Vi har en del som redan är förberedda, men vi kanske kan se om det är någon annan fråga innan de kommer igång. Om någon har funderat nu under rasten. Jag ser en hand där. Ja, varsågod.

Man i publiken

Ja, jag har en fråga till Roger. Vilka slutsatser om åtgärder har du, i preventivt syfte, inför framtida upplopp?

Roger Höglund

Ja, alltså jättebra fråga tycker jag. Och en stor lärdom som vi drog från kommunens sida, det var ju att beredskapen från vår

sida var svag. Vi har ju en massa operativa grupper som vi kan skicka ut på fältet, men livslängden på dem är ganska kort.

Och vad vi har gjort nu för att ha bättre beredskap, det är att vi har anställt en säkerhetschef till kommunen som ska jobba bland annat med den här typen av frågor. Vi har inte riktigt kommit igång ännu. Men vi kommer att ha mycket bättre styrning och kontroll. Ett *early warning*-system är på plats. Och vi kommer också ha en operativ förmåga som är mycket mer kraftfull. Sen kan man ju alltid diskutera kommunens roll. Vi går inte in operativt. Men vi kommer att vara mycket bättre och ha en bättre beredskap att agera på kort sikt, alltså på timmar och så. Men också att skapa en uthållighet genom att vi då skapar en organisation för det här. Så att jag skulle vilja säga ja, vi kommer att göra bättre ifrån oss.

Samma man i publiken

Men inte så att ni har vidtagit några åtgärder eller så?

Roger Höglund

Nej, inte konkreta åtgärder. Däremot har det skapats ett medvetande i organisationen kring vår problematik, så att om det här skulle hända igen nu så tror jag att vi skulle kunna agera snabbare. Rent spontant så, det tror jag.

Samma man i publiken

Sen har jag en fråga till polisen Wilhelm också. Du talade om hatet mot polisen bland individer i upploppet, enskilda med starka röster, men tror du verkligen att hatet mot polisen inte finns hos majoriteten av ungdomarna i förorten, på grund av att polisen har olika förhållningssätt i till exempel Rinkeby, till Östermalm. Som Tania här ...

Wilhelm Jungward

Jag har inte jobbat uppe i Västerort, eller Järvafältet där. Så jag har inte riktigt mött det hat, man kanske möter där uppe från

ungdomar. Jag kan liksom uttala mig om mitt närområde där jag jobbar. Alltså, vi jobbar ju så att alla som vill ha en dialog möter vi upp i en dialog. Sen finns det de som inte vill ha en dialog, som "nej men vi hatar er, så är det, prata inte med mig". Och de är svåra att nå, upplever jag. Men om anledningen till social oro kan man inte säga att någon tyckte det var kul. Alltså det är klart att alla är vi ju olika individer som bär med oss egna upplevelser och erfarenheter, och att det gör att vi har olika grund för våra handlingar.

Samma man i publiken

Men varför tror du att de som inte vill möta upp polisen, varför gör de det. Varför vill de inte? Tror du inte att det kan bero på att de har blivit behandlade på ett sätt? Till exempel *stop and search*. Det är mycket ofta grundat på subjektiva grunder. Och jag undrar, tror du verkligen inte att majoriteten av ungdomarna i förorten, Rinkeby var bara ett exempel ...

Wilhelm Jungward

Jo, ja, gud, men visst har du en poäng alltså. Det är klart det finns en grund till det där hatet, eller skepsisen som finns, och miss-tron. Och det där är ju en balansgång för polisen. För det är ju så att det finns problem ute i områdena vi jobbar i. Det är ju en balansgång i det här återigen, det här motsägelsefulla i vårt jobb att vara repressiva och sen brottsförebyggande. Att bygga förtroende, ta folk i hand och träffa och kolla läget, och sen samtidigt nästa gång kanske visitera personen för att vi kanske har misstanke om ett brott, eller. Och, ja, alltså det är klart att det är ju inget som man får en kram av liksom. Men det är väldigt, ja, vi måste vara korrekta helt enkelt.

Samma man i publiken

Hur många poliser tror du verkligen skulle gå emot sin egen kollega, om kollegan nu gör en "myndighetsställning" mot någon på subjektiva grunder?

Wilhelm Jungward

Ja, hur menar, tänker du med subjektiva grunder?

Samma man i publiken

Ja, men att ändå förhållningssättet inte är rättvist. Om man stoppar någon utan någon större misstanke exempelvis. Hur många poliser tror du verkligen skulle gå emot sin kollega och säga: ”Nej, nu gör du fel”?

Wilhelm Jungward

Ja, jag utgår ifrån hur vi jobbar, och där för vi alltid en dialog. Ofta är det ju så att en förman är den som är chef. Men sen, vi jobbar, vi har en dialog om ”är det här ett läge, har vi ett brott. Nej. Har vi polislagen att luta oss mot?” Alltså ibland har vi det som förebygger brott då vi får göra ... Till exempel i ett läge när det var social oro. Folk åker runt med tillhyggen i bil, i gänggrupperingar kanske i bilar. Där har vi rätt att gå in och göra en husrannsakan i bil, till exempel, utan ett konkret brott. Vilket kan upplevas som ett sådant här *stop and search*, som du säger.

Samma okända man i publiken

Jo, men där finns en misstanke ändå. Jag tänker på det inte finns stora grunder för misstanke.

Wilhelm Jungward

Ja.

Samma okända man i publiken

Det kan vara grundat på utseende. Har man utländsk härkomst till exempel. Då är det större chans att man blir stoppad för *stop and search*.

Wilhelm Jungward

Ja, jag förstår vart du vill komma, och ja. Det du pratar om är ju absolut en grogrund för agg mot polisen. Självklart.

Kristina Abiala

Okej, tack så mycket för frågan. Det var någon i mitten där, Kristina?

Kristina Boréus

Jag har en fråga kanske till Roger i första hand då. Jag tänker, ni jobbar ju med hur man kommunicerar saker och ting, och du nämnde också kommunen som ett varumärke. Det är så många saker som det handlar om, politiskt sett, men hur man ska kommunicera kring vad en kommun är. Men då undrar jag hur pass medvetet arbetar man kring vilka begrepp och vilket språk man ska använda när man kommunicerar de här händelserna till omvärlden? Det som slog mig nu när jag satt och lyssnade, jag vet inte om det var från media som det började, eller varifrån det kommer, men det här att det är så inarbetat att man pratar om de goda krafterna och de onda krafterna. Vilket på ett sätt bestämmer också hur analysen blir, för det förs ju in på något sätt, och det här samhället där de här krafterna finns i. Alltså en kraft är något väldigt abstrakt. Hur pass mycket arbetar man med språket och hur gör man för att i en kommun sprida hur man kommunicerar?

Roger Höglund

Ur ett rent allmänt perspektiv, de professionella kommunikatorerna är väldigt medvetna och undviker de här modeorden. Och har ju en aktiv debatt, men nu är det inte alltid vi professionella kommunikatorer som uttalar oss i medierna. Det är lätt att ta till sig de här modeorden också, så det blir ju ofta att man slänger sig. Just "goda krafter" är väl en typisk sån, så att det är liksom både och. Vi försöker nog. Vi jobbar ju hela tiden med språket i kommunen. Men vi har ju inte räckvidden alltid att påverka individer.

Kristina Abiala

Tack, varsågod där uppe, vad heter du?

Micke, man i publiken

Micke heter jag. Jo, jag har en följdfråga till på det du som sitter snett framför mig frågade om tidigare angående om det här skulle hända igen, och om ni har en krisberedskap. Och det låter mer som inriktat på att hantera om det skulle uppstå mer sådana här upplopp eller protester eller vad man kallar det. Jag tänker mer på om har ni några åtgärder för att komma till rätta med det här på sikt, snarare än akut uttryckning. Om man tittar på att man tänker att det finns bakomliggande orsaker till att det här händer. Hur hanterar ni den frågan?

Roger Höglund

Jag hade faktiskt ett samtal igår just om det här. Vi har en diskussion i Huddinge kommun kring just trygghetsfrågorna och hur vi egentligen ser på det här i olika stadsdelar. Var bor den kommunala kompetensen; var finns vår räckvidd? Det finns en diskussion i Huddinge kommun om att vi måste förstärka vår förmåga, vår närvaro. Vi kan inte bara lasta av allting på socialnämnden och socialarbetare som är ute på fältet. Vi måste ta ett annat grepp. Jag ska bara ta ett exempel, och det är situationen med postutdelningen här i Flemingsberg, där det också återigen är lite oklart, vem som ansvarar för de här trygghetsfrågorna. Polisen gör ju akuta insatser, och så vidare. Men sett ur ett samhällsperspektiv, är det inte orimligt att en kommun tar ett större grepp.

Kristina Abiala

Du kanske ska vara tydlig, vad postutdelningens säkerhet har för samband.

Roger Höglund

Det handlar om en så enkel sak som att brevbärarna vågar inte dela ut posten, för de är alltså utsatta för händelser, våld. Jag vet inte om det var svar på din fråga.

Micke, man i publiken

Nej, det var det inte utan jag tänker mer på att om man ser det som att det faktiskt finns exkludering och problem med marginalisering och stigmatisering. Om man ser det som orsak till de här händelserna, vad finns det för ...

Roger Höglund

Jag kan svara att jag inte har varit med i diskussioner som rör det.

Micke, man i publiken

Hurså?

Roger Höglund

Ja, jag menar diskussion som rör just det, utan jag pratar mer om vår förmåga att kunna liksom vara närvarande ute, generellt. Ja, jag jobbar ju tyvärr inte ...

Kristina Abiala

Tack för det. Jag kommer att ställa till frågan också till övriga paneldeltagare om vad vi har lärt oss, och hur vi gör om det här inträffar igen. Men först släpper jag in Kjell.

Kjell Östberg

Ja, det är en uppföljning till den här frågan. Tolkar jag rätt att diskussionen om att försöka förstå innehållet i de här protesterna inte har stått i fokus. Utan det har handlat om att kunna ingripa konkret, släcka brand och så vidare. Jonas påpekade mycket konkret att det här är ju inga nya fenomen. De dyker ju upp hela tiden, trots att vi vet att man har lagt ner stora ansträngningar tidigare och internationellt har försökt kväsa såna här upplopp, så dyker de upp i alla fall. Då skulle en annan infallsvinkel ju kunna vara att mera analysera vad det är som ligger bakom det här.

Och jag tänkte också det här med att man talar om "de goda krafterna", det är ett sorts citationstecken där, men det är ändå

ett sätt att försöka definiera dem som drar åt samma håll. Och ett problem också för en kommunikatör måste ju vara, hur når man dem som inte ingår i den här gemenskapen, civilsamhället? Vilka är strategierna där? Jag använder din beteckning, att i en massa gäller det att kunna se att det finns olika strömningar, och om man då inte så att säga medvetet försöker nå dem som inte ingår i den här gemensamma samhällsbevarande, eller så att säga. Vad har man för strategi för att förstå de underliggande sociala orsakerna? Det är väl det det handlar om.

Roger Höglund

Jag kan bara försöka svara på en sak, för en kommun som Hudinge som har 6 000 medarbetare, som handskas med samma problematik, fast på olika sätt. Du pratar om sociala dimensioner. Vi jobbar ju med kommunikativt ledarskap, med olika processer för att få vår personal att tänka på hur vi kommunicerar med dem och fånga upp signaler. Så det är inbyggt i processen. Men det finns inte möjlighet för åtta, nio kommunikatörer att utbilda 6 000 medarbetare. Det viktiga för oss är ändå att det som sätts igång som funkar när det händer, och som jobbar långsiktigt. Nu måste jag gå.

Kristina Abiala

Tack så mycket för att du kom.

Roger Höglund

Det var ju kul att kommunikationsfrågor engagerar.

Kristina Abiala

Det gör de. Tack så mycket.

Wilhelm Jungward

Jag tycker det är helt relevant det där du tar upp med goda och onda krafter, för jag kommer ju på mig själv med att också prata om goda krafter. Jag har fått den invändningen en gång tidigare,

att varför delar du in det i goda och onda krafter. Men jag pratar aldrig om onda krafter. Det är ju faktiskt ett sätt att lägga ett fokus. Ibland kan det nog upplevas som att man är lite i minoritet, som de är de här som jobbar så hårt för att lugna det som sker. Och vi har några få aktörer. Jag skulle önska att det var så många fler. Jag vill så mycket, mycket hellre det än att jag går och svär och är förbannad över människor som gör meningslösa saker i min värld. Så vill jag lägga fokus på de som faktiskt kämpar lite i motvind i vissa av områdena, och benämns som goda krafter, för jag tycker att det är verkligen det. Men däremot är det viktigt att man liksom inte demoniserar, det ska man akta sig för. Jag säger aldrig "onda krafterna", det gör jag inte. Men det är ju viktigt att man har en inkluderande tanke gällande de här individerna som faktiskt vill åt andra hållet, eller vad man ska säga. Att det finns något inkluderande. Och så jobbar vi väldigt mycket, vi som jobbar som närpolis. Alltså tar man någon för narkotikabrott, så är det att tänka både vårdinsatser och hur man kan komma ur det här missbruket. Inte bara att "nu fick jag er", liksom. Det är inte så vi jobbar.

Kristina Abiala

Tack. Då tänker jag ställa frågan till Tania och Anna, vad ni har lärt er av det här som har hänt, och om och när det här inträffar igen, hur kommer det att bli annorlunda? Vem vill börja? Tania?

Tania Hornos

Det är svårt att svara, men det är i alla fall vi som personal har blivit mera starka. Som jag sa, att hoppas att man kan ju göra något annat med poliser och brandmän, med alla fritidsledare från alla gårdar och planera inför det, så att inte ... Alltså, inför ifall det skulle hända.

Kristina Abiala

Så samarbete med myndigheterna?

Tania Hornos

Ja, exakt. Samarbete och...

Kristina Abiala

Är det helt okomplicerat när det gäller ungdomarna?

Tania Hornos

Alltså, det är ju bättre för ungdomarna att se att vi också samarbetar.

Kristina Abiala

Okej.

Tania Hornos

Och det gäller att prata, och att de kommer och hälsar på.

Kristina Abiala

Tack. Anna, vad säger du?

Anna Sjögren

Alltså, för mig personligen så vet jag inte om vi kommer att göra så mycket annorlunda i vårt uppdrag. Vi står ju lite utanför och ska skildra det som andra aktörer gör, och det som händer. Jag tror att vi försöker hitta svaret på varför sådant här händer. Då när det här händer. Men eftersom livet går vidare i vårt område, så är det sådana här frågor vi jobbar med varje dag. Eller det är väl en personlig uppfattning och en politisk ståndpunkt och det är liksom. Men det är ju helt klart.

Jag tycker att när man säger så här: ”Ja men vissa säger att vi gör det här för det är kul”, så undrar jag, vad är det som gör att de ser det här som det roligaste de kan göra? Jag tror inte riktigt att ... Jag tror att de inte har jobb, alltså det. Och det återkommer ju när man pratar med boende, med lärare, med föreningar, med föräldrar, med ungdomar – som jag inte tror har varit med men som är kompisar med dem som har varit med i upploppen.

Eller står där när det kastas sten, och försöker stoppa upploppen. Vi förstår ju dem också. Varför det händer. Och det är människor, och främst unga arga killar, som det pratas mycket om i medier. Så kan man ju stanna vid det och säga: "ja men de är arga liksom". Om man ska förhindra att det här händer, så måste man ju förstå varför de blir arga och det handlar om att man får inte jobb. Man kanske redan har känt sig diskriminerad. Man läser i tidningarna om att ens område är hopplöst, eller det händer bara dåliga saker här. Man läser att det är svårare att få jobb om man har ett visst namn. Och allt det där skapar ju ett utanförskap och en känsla att det kanske är någon annanstans jag kan göra karriär. Och det blir lättare att ta nån annan väg. Det är väl det jag kanske har tänkt mycket på efter det här.

Och det är som någon sa när vi gjorde ett uppföljande reportage efter oroligheterna. Det här är ett sätt att höras liksom, och det är kul att få uppmärksamhet. Men varför är det så himla kul att få uppmärksamhet kring att det brinner i bilar? Det är liksom i ens eget område? Varför finns det inte något annat som skulle vara roligare? Och om man pratar med folk ...

Vi var ute och pratade med tre killar i Norsborg innan det här hände. En kille sa att han hade hållit på med att kasta sten på polisen tidigare. Det hände ju inte bara under upploppen. Och sa att: "Nej men nu har jag ett jobb, nu jobbar jag på pizzeria, så jag hinner typ inte och orkar inte stå och hänga i centrum". Och han har ett helt annat fokus. Jag menar inte att det automatiskt blir så att man kastar sten för att man inte har jobb, det är ju inte så, men det är en massa olika saker som händer. Och jag tycker att det känns viktigt att vi, och andra medier fortsätter att skriva om det här, och att det forskas. Jag vet ju bara liksom en väldigt liten del och jag vill också lära mig mer.

Kristina Abiala

Okej, så du kommer att skriva artiklar?

Anna Sjögren

Ja, alltså vi skriver ju artiklar om ungdomsarbetslöshet och jobb, och satsningar på fritidsgårdar. Många fritidsgårdar jobbar ju med att hjälpa till att skriva CV, och man besöker företag och universitet. Jag skrev en stor special om gymnasievalet, där jag tyckte att det var upplyftande nyheter om hur gymnasieskolor jobbar för att öka kontakten mellan ungdomar i våra områden och arbetsmarknaden. Alltså alla ungdomar har ju drömmar om vad man kan bli, och jag tror att den första drömmen inte är att stå och kasta sten på polis och bilar och bli rånare. Jag tror att det är många andra drömmar innan som det sätts käppar i hjulet för. Och det händer ju jättemycket bra saker där, tycker jag, i våra områden.

Kristina Abiala

Tack. Är det något som närpolisen kommer att göra annorlunda?

Wilhelm Jungward

Det har ju tagits fram, de som höll på med Fittja Pulsen. Det var en polis som fick EU-bidrag tror jag för att jobba fram en handlingsplan som är som en form av check-lista där man måste ha en kontinuerlig avstämning av var nivån ligger i det område man jobbar. Som jag tror kommer bli ett bra verktyg för att man håller sig à jour med vad som sker.

Kristina Abiala

Vad är det? Vilka indikatorer man får?

Wilhelm Jungward

Jo, jag vet bara att den har arbetats fram. Och nu hade han varit på möte där de hade pratat om den här. Jag kan det inte i detalj än. Men den kommer ju komma ut i verksamheten. Men det låter vettigt. Vi jobbar ju väldigt, från polisens håll är vi lite örat mot gatan lite grann. Det är väl en positiv grej vi fick med oss, att det var en bra grej. När det här drog igång. Annorlunda? Ja, jag

vet inte. Jag upplevde att vi gjorde många saker som blev ganska bra. Sen så kan man alltid göra allting ännu bättre. Så klart.

Håkan Blomqvist

Kan du bara säga vad Fittja Pulsen är för någonting?

Wilhelm Jungward

Det är en fritidsgård i Fittja.

Tania Hornos

Jag jobbar där också på morgonen. Så det är fritidsklubb på morgonen, och på kvällen är det för äldre. Då jobbar jag på gården i Tumba.

Wilhelm Jungward

Jag kan lägga till för att vara lite konkret. Med det här med kommunikation. Att man har en gemensam lägesbild från olika aktörer, tror jag är viktigt.

Kristina Abiala

Okej. Kjell var, vinkade förut. Vill du komma in nu?

Kjell Östberg

Jag tänker bara, du sa att det är bra att det forskas om mediernas roll här, och det är ju väldigt omdiskuterat vilken roll medierna har spelat för att skildra ... Men ser ni medierna som aktörer i det här? Alltså för att påverka utvecklingen, är det någonting som ni har diskuterat? Har ni gått igenom artiklar från den här tiden? Och utvärderat om ni kan tänkas spela en roll där genom att ni sprid en viss bild, en viss information och så vidare. Du säger att ni ska spegla det som händer, men jag tror att man måste nog se att medierna har också, speciellt i sådana här situationer, en roll som aktör.

Anna Sjögren

Vi har inte gått igenom artiklarna och egentligen analyserat hur vi skrev och vad vi skrev. Vi inte har tagit oss tid till det. Det är lite så tyvärr. Jag vet att när tidningen är klar så lämnar man ifrån sig den och så går man vidare till nya saker. Vi har pratat på redaktionen så klart om hur vi ska skriva om saker, generellt. Vi har nog inte diskuterat ... Jo, alltså vår roll, på det sättet att just i de här upploppen så pratade vi ett tag mycket om att det faktiskt var så att mediernas närvaro triggade igång händelser, som kanske annars inte skulle ha hänt. Alltså att medierna blev liksom en medspelare som på något sätt ökade kravallerna, eftersom en del av det här är att man tycker att det är coolt att höras och få uppmärksamhet. Och, jag vet inte riktigt. Nej, vi har inte diskuterat hur vi skrev då, och det borde vi kanske göra mer. Jag tror att vi kanske ger oss själva lite frikort när vi tänker att vår publicistiska idé är att stärka och ge liksom det här området. Vara en god motvikt till den övriga medierapporteringen som vi kanske tycker ofta är väldigt stereotyp. Men vi kommer säkert skärpa oss nu, och göra just det också.

Kristina Abiala

Tack så mycket. Nu har jag två på listan. Linus och Fredrik har ni någon fråga kvar där?

Linus Andersson

Mycket har väl täckts här. Men en fråga till Anna om det som du precis sa om att försöka vara en positiv motbild eller motkraft. Ja hur det arbetet går till helt enkelt. Hur bär ni er åt?

Anna Sjögren

Alltså, lite är ju ganska självklart. Det är ju att vi fokuserar på vårt område och det gör ju så klart inte riksmidier. Så vi har ju helt olika förutsättningar och mycket är väl att vi funderar kring... I vår tidning så kanske en nyhet som handlar om att man startar ett anti-våldsiniciativ, alltså en enskild person startar

en anti-våldskampanj eller grupp. Föräldrar som nattvandrar kan få ta ganska stor plats i förhållande till att en bil brinner.

Alltså om vi jämför oss med vår konkurrent som är *Mitt i*, så har ju de brottsnotiser, som liksom ett sätt att ja det är deras idé liksom. Det är ju kul att läsa om brott. Vad har hänt för saker? Det tycker ju de som vi pratar med också i våra områden.

Vi går ut och frågar för att nämna en sak som vi gör ibland. Nu är *Södra sidan* i Hallunda, och så står vi rätt förutsättningslöst i två timmar och bara visar att vi finns, och att vi vill fånga upp folk och vad de tycker att vi borde skriva om i tidning. Och då får man ju en del svar, om att ja men skriv mer om brott. Och, varför då? Men nyheter och så där det är kul att läsa. Fast å andra sidan säger man att liksom va fan varför skriver ni medierna, ursäktat mitt språk, bara om allt dåligt som händer här. Samtidigt som man tycker att det liksom är jättekul att läsa om brott. Det är lite motsägelsefullt liksom. Ja, det som är vårt arbete, hur vi gör. Tänker lite annorlunda kring vad som kan bli en nyhet, och att även lite mjukare saker kan bli en lite större nyhet i vår tidning. Det är väl egentligen det. Och fundera kring om vi ska skriva om något brott, eller något så. Varför skriver vi om det? Hur viktigt är det?

Kristina Abiala

Tack så jättemycket. Det är två stycken på listan. Då var det du först.

Okänd man i publiken

Ja, jag vill följa upp det där kring vilken betydelse kontinuitet i närpolisens arbete har, att personalen får tid. Att inte de som är bra personer försvinner iväg i en yrkeskarriär, hur arbetar ni?

Wilhelm Jungward

Jag är glad över att du ställer den frågan. *You are preaching to the choir* på något vis. Jo, vi pratar också om det där. För vi är ju, det är A och O faktiskt, tror jag. Med kontinuiteten. Och de som vi

samverkar med upplever det. Det får vi verkligen höra ”nej, ska du sluta” och så där. För där har man ju liksom under åren byggt upp en kunskapsbas i området, och liksom ett förtroende. Alltså, du och jag har aldrig träffats förut, det är kanske inte så lätt för mig ...

Tania Hornos

Nej, jag har sett på dem som har jobbat, som har slutat från Pulsen också. Då är det trist. Man har ju byggt upp en ...

Wilhelm Jungward

Carin Götblad, vår förra länspolismästare. Det var hennes hjärtefråga det här med poliskontoren som det heter. Hon jobbade ju väldigt mycket på att verkligen etablera det här. Det var nästan så att hon grundlagsstiftade, eller vad man säger. Att, rör inte, för det är så viktigt. Och nu hänger frågan lite i luften. Hur mycket man får ta av våra resurser och så där? Vi är ju ganska få nu, så vi får jobba rätt hårt. Och sen är uppdraget väldigt stort. Man ska jobba brottsförebyggande och dyka upp på fritidsgårdar och prata med ungdomar, och mingla, prata och så. Men samtidigt är det ju pågående brottslighet som vi ska hantera också. Ja, man får springa från fritidsgården för det blir en biljakt, eller alltså. Rent konkret så är det så vår vardag ser ut. Det är lite bisarrt på något vis. Jo, vi önskar att man verkligen, att man skulle fortsätta prioritera det. Signalerna säger att man kommer att göra det, även den nya länspolismästaren. Men också att man kanske måste tänka över hur man får personalen att vara kvar lite längre också.

Kristina Abiala

Tackar. Det var du.

Man i publiken

Ja, det var jag. Jag har en fråga till rapportören. Jag undrar, skedde någon form av kontakt med kommun eller annat organ som

fick er att inta en mera passiv ställning i rapporteringen under upploppen? Med tanke på medias yttrandefrihet, så hade ni ju kunnat skriva om exempelvis den här ensamma stackaren med kryckor som blev påhoppad i större utsträckning. Och framför allt skrivit om nazisterna som hoppade på små ungdomar på fritidsgårdar, och därmed riskerade bokstavligen ett kaos i landet. Såg ni faran framför er, eller var det någon påverkan från annat håll?

Anna Sjögren

Bra fråga. Jag skrev en artikel om den här pojken som blev påhoppad av åtta män. Och, jag var inte rädd för att skriva om det egentligen. Det var ju en fruktansvärd sak som hände som jag verkligen tyckte att vi skulle skriva om. De här, någonting som ju verkligen påverkade många människor i Tumba och Storvreten och fick dem att känna sig väldigt otrygga. Och fruktansvärt för den här pojken.

Det som hände var ju att Botkyrka kommun gjorde det väldigt svårt för oss att få prata med dem som är anställda på kommunen, som var med. Vi ringde ju till fritidsgården och ville prata med föreståndaren, men han sa att han inte fick prata och la på luren. Sen så träffade jag en av kommunens tjänstemän på plats också av en slump när jag var där för att försöka hitta människor att prata med om det som hade hänt. Då fick jag intrycket att han ville prata men kände att han inte kunde prata. Även fast han kunde få vara anonym så klart. Att Botkyrka kommun hade skickat tydliga signaler om att så det inte är okej att prata om det här.

Och sen så tyckte jag väl att polisen inte heller alltid ville att vi ska skriva om saker och ting. Jag hade ändå ganska bra kontakt med informationsansvarig på Södertörnspolisens, som jag tycker brukar vara hjälpsam. I det här fallet så tror jag att han, hela polisen på Södertörn, var helt ... Det var ganska mycket kaos för det hade hänt så mycket under en veckas tid. Det var svårt att få fram information på grund av att han väl inte hade tid helt enkelt. Han hade väldigt många journalister som ringde, så det var

svårt. Så att det var lite svårt att skriva om det här. Det är mycket lättare för journalister att ringa till polis, ringa till kommun, få fram deras syn på saker och ting. Förutom i det här fallet då de inte ville prata. Att gå till det offentliga eller vad man ska säga. Alltså att gå till föreningar, det finns etablerade organisationer som man vet att, ja men dem kan vi ringa och kolla. De vet säkert vad som hände.

Men i det här fallet handlar det ju om en pojke som inte vet vem du är, och jag fick inte prata med fritidsgården. Och då åkte jag dit och hade tur och träffade honom utanför fritidsgården. Men det är svårt ibland, som reporter, att få fram de här historierna från människor som blir utsatta för saker, som kanske själva inte har som reflex att ringa till tidningen. Jag skulle vilja att människor i större utsträckning hörde av sig till oss och berättar sådant här och tipsar oss, för då kan vi få fram fler olika berättelser och inte bara liksom de på något sätt från de formella kanalerna. Och då kan vi berätta flera olika perspektiv.

Samma man i publiken

Du nämnde att det blev en väldigt liten artikel angående den här händelsen. Varför tror du inte att fler journalister hade skrivit om just de här nazisterna i media. Det var ju väldigt passivt om det ämnet. Många trodde att det var ett skämt. Men såg de den här faran framför sig, att det kommer liksom bli inbördeskrig om det här uppmärksammas, mellan invandrare och de här nynazisterna.

Anna Sjögren

Alltså jag tror kanske inte att man ...

Samma man i publiken

Eller var det påverkan från polisen, som du nämnde?

Anna Sjögren

Nej, alltså polisen påverkade inte mig på det sättet att jag inte skulle skriva. Däremot så vet jag att polisen inte vill gå ut med vad det är för grupp som gör vissa aktioner. Just det här så kallade medborgargardet, så sa de att ... Jag kommer inte ihåg exakt vad de sa, någon gruppering. Men förklarade för mig faktiskt. Nu kommer jag på det bara för att du sa det. Att nej om vi säger vad det är för grupp riskerar vi att underblåsa konflikter. Och det var faktiskt första gången jag hörde en polis säga det. Och det var intressant. Så jag fick väl på något sätt en känsla av att det var något slags, vad ska man säga, hatbrott liksom. Att den här grupperingen bestod av det. Och det skrevs liksom på Expo, sociala medier om det. Men polisen valde att inte bekräfta det. Och jag vet ju inte varför, men eftersom att man var rädd för att det skulle bli en konflikt mellan. Äh, jag vet inte. Ja, jag har mina egna tankar, men ...

Kristina Abiala

Okej, tack. Får jag fråga dig, har du någon erfarenhet av att inte få uttala sig?

Tania Hornos

Vi fick ju andra dagen att vi inte skulle berätta det som hade hänt och så.

Kristina Abiala

Fick du någon motivering till det eller?

Tania Hornos

Nej, de hade bara sagt till oss och vi förstod, för att vi har ju ungdomar också, att inte berätta det.

Kristina Abiala

Ni fick inte berätta vad som hände, eller ...

Tania Hornos

Alltså deras händelse, för det är de själva ifall de vill berätta om deras händelse. Då ska de göra det. Vi är där för deras bästa och allting. Vi kan inte hålla på att lämna ...

Kristina Abiala

Okej. Och att det skulle vara emot deras bästa att berätta om händelserna?

Tania Hornos

Exakt.

Kristina Abiala

Okej. Tack.

Man i publiken

Får jag bara fråga, händelsen med polisen på fritidsgården, eller vilken händelse syftar ni på?

Tania Hornos

Ja, men det att de blev ju, vissa blev ju slagna, vissa blev ju. De tog ju med dem till piketbilen.

Man i publiken

Att ni inte skulle berätta om det ...

Tania Hornos

Det fick vi inte berätta, eller och så var det någon högre som inte ville att vi skulle berätta alls det som hade hänt i Vårby. Och det där gjorde jätteont för oss i personalen för vi ville ändå visa det som hade hänt, att det inte ska hända.

Kristina Abiala

Kom den här uppmaningen att vara tyst ifrån chefsnivå, eller kom det utifrån från ett annat håll?

Tania Hornos

Det kom från ett annat håll.

Kristina Abiala

Från ett annat håll. Okej. Är det någonting du vill säga, eller vill du inte säga.

Tania Hornos

Nej, jag vill inte gå in så mycket på det, men ...

Kristina Abiala

Okej.

Tania Hornos

Men jag är glad att vi ändå fick den här chansen att komma hit.

Kristina Abiala

Ja, vi är glada att du är här. Verkligen. Ja, det är massor folk på listan, men vi har lite tid kvar så det är ingen fara. Jonas är först.

Jonas Lindström

Jag hade en sådan där förberedd forskningsfråga. Men jag funderar mycket på det här min undervisning i sociologi. Och sociologin på Södertörn fokuserar på storstadssociologi, dels för att vi verkligen lever i storstan här. Men också att mycket av det här rinner ut ur de problem som manifesteras i Sveriges tre storstadsregioner på något sätt. Och jag funderar mycket på det här, vem, vilka är det som har tolkningsföreträde just på begreppet förorten.

Kristina Abiala

Vad som är förort?

Jonas Lindström

Ja, dels det. Men inte bara tolkningsföretråde som vi diskuterar nu, utan tolkningsföretråde i ett slags vardagslunk. För nu har vi ett seminarium här där vi diskuterar händelser i maj 2013. Jag tror att vi också måste börja lyfta blicken, och börja förstå hur det här har kunnat ske, varför det skedde, men också titta på vilka processer vi har runt omkring oss.

Och just det här med att man pratar om förorten, och jag har gång på gång på gång sen jag började med det här för en drygt tio år sedan, hört kommunaltjänstemän, politiker gång på gång säga: ”ja, jag jobbar i sånt där område”. Och vad menar man med det? Och varför är det en sådan värdeladdning i ett sådant här område. Och det här är inget nytt, vi har haft sådan här förortsproblematik i Sverige sedan 70-talet. Men jag tycker mig se att en allt tydligare polarisering har skett de sista 5–10 åren kring just det här ”förort” kontra någonting annat.

Och det tror jag också har att göra med en styrning av samhället, hur det ser ut idag. Det handlar ju om en boendesegregation i mångt och mycket, som delvis manifesteras i de här upploppen, där ungdomar, på grund av sin adress, var de bor, vad de heter, inte får chansen till jobb. Nu är det inte så enkelt, som vi var inne på, att bara för att man inte har jobb så slänger man ju inte sten. Men det här är en viktig del av att förstå.

Och just det här med hur synen på bostaden, synen på platserna i staden, faktiskt har förändrats. Vi köper inte bara en bostad med fyra väggar med golv och tak. Vi köper också en livsstil. Och det finns en typisk självsegregation i samhället. Det vill säga vi flyttar inte till någonting, vi flyttar från någonting. Och alla har då inte möjlighet att flytta. Då blir det också tydligare att vi har konstellationer av platser där människor koncentreras, som inte kommer in i det vi kallar för majoritetssamhället. Och i det här majoritetssamhället är det vissa som ofta har tolkningsföretråde för platser runt om i staden. Det där tycker jag är ett problem, och frågar mig hur man ska hantera det här. Och de där platserna, att vi lever i ett slags adress-samhälle i allt högre grad.

Människor inte bara i Stockholm, Göteborg och Malmö, utan över hela Sverige tror sig veta vad som händer i Alby, Tensta, Fittja. Och de här namnen är rikskända och alla i Sverige vet ungefär hur farligt det är där. Men de har aldrig varit där. Och det här ser jag som ett stort problem för de boende känner naturligtvis av det här. Och det är klart som sjutton att någonstans så påverkar den här utvecklingen det vi pratar om idag, utifrån händelserna i maj.

Och det kan låta cyniskt, men jag är ganska säker på att det kommer att ske igen. Inte i exakt samma tappning, men vi kommer att se protester snart. Problemen försvinner inte, snarare tvärtom. Det blir en tydligare polarisering i staden, där vinnare konstrueras på en plats eller olika platser, och förlorare på andra platser runt om i staden. Och det här ser jag som ett problem som måste upp till ytan. Vi kommer aldrig igång ordentligt, för vi pratar gång på gång på gång om platser där problemet manifesteras. Men att prata om en stad som helhet, inte platser där problemen produceras det tro jag är på rätt väg.

Kristina Abiala

Absolut. Bra inlägg. Vi kanske inte kan förvänta oss att panelen ska reda ut den frågan. (Skratt från publiken) Absolut. Du har många poänger, men vi kommer inte längre med den viktiga ...

Anna Sjögren

Jag kan bara säga, det är ju kanske lite i den här staden som *Södra sidan* uppstod, 2005. Och det handlar ju om att på något sätt plocka upp några andra berättelser och få människor som inte alls har möjlighet eller vill eller kan åka till Alby, Fittja eller Tensta att ändå se vad som händer där, och att det blir liksom. Det kan vara ett sätt att bryta den stereotypen och den berättelsen liksom om platsen "förorten". Så, kanske.

Kristina Abiala

Tack så mycket.

Kvinna i publiken

Ja, jag hade en fråga, det är en ganska stor fråga. Det gäller lösningen, när du tänker på ungdomarna, vad ser ni för lösning? Allt det här som har hänt med ungdomarna, ser ni nån lösning, vad tror ni hjälper? Ni har ändå jobbat med dem, ni har sett dem, ni har varit bland dem.

Wilhelm Jungward

Ja. Det är jättebra och relevant fråga så klart. Det handlar rätt mycket om vilka individer som finns. Jag kan väva ihop det lite med frågan som kom innan. Ja, det du var inne på. Vi brukar tydliggöra hur vi presenterar oss som grupp. Vi är ute i klasser ibland och pratar om vad vi gör och att vi säger att alla vi som jobbar i den här gruppen jobbar här för att vi vill jobba här. För att det finns lite grann en föreställning ibland att ”nej men du måste vara tvångskommenderad, liksom, att jobba i ett sådant här tufft område där folk hatar polisen”. Det här är en föreställning som folk har. Och vi är, det känns som att vi är en grupp där vi har engagerade själar som alltså tycker om människor. Det måste man nog göra för att man träffar på mycket som jobbar mot en hela tiden. Misstro, förakt, hat och så. Och, men det gäller att man hela tiden försöker plocka upp det som är positivt, plocka fram goda exempel och skilja på person, alltså individ och handling måste man verkligen kunna göra. Annars så, det går liksom inte att jobba på det sättet som vi gör. Det var et luddigt svar, men jag tror att det handlar väldigt mycket om vilka som jobbar med ungdomar.

Kristina Abiala

Tania, vill du säga någonting?

Tania Hornos

Ja, men som sagt, vi är en öppen fritidsgård. Vi kan inte tvinga ungdomar att komma in eller inte. Men för dem som är med oss

försöker vi ju göra allt deras bästa. Att komma bort från det hatet och allt möjligt.

Visst det behövs faktiskt som hon sa. Att de inte har jobb. Men det är de äldre ungdomarna. Det har varit många ändå utanför gården. Vi försöker prata med dem. Vi låter dem inte komma in alltid, men visst, de kommer: "Fan, jag hittar inget jobb. Det här börjar bli jobbigt". Och det är också jobbigt för oss, för vi kan inte göra så mycket men vi försöker ju. Vi försöker ta dem till soc. Vi ringer andra folk. Ja, vi visar dem några vägar där de kan gå. Mer än det kan vi inte göra.

Kristina Abiala

Tack.

Wilhelm Jungward

Jo, jag blir ju glad när jag hör att ni jobbar mycket med att motivera vad vi gör och sådana saker. Och man kommer bort från den här självidentifikationen. Alltså, man identifierar sig som "Jamen, vadå, jag är blatte. Jag är uppväxt i Norsborg, vad ska jag göra", och har gett upp innan man ens har försökt. Alltså "min väg är utstakad, vad kan jag göra? Jag kan inte göra så mycket annat än att röka cannabis och begå brott", liksom. Och det är det man måste jobba utifrån, alla olika aktörer liksom. Vad ska man säga, självbilden i de här områdena. Jag vet inte om du känner igen det, men det är sådant man får tampas med liksom varje dag.

Och där kan ju jag aldrig konkurrera egentligen med någon som själv har växt upp i området, som till exempel jobbar som fritidsledare. Jag kommer ju utifrån. Man är ju alltid den man är och var man kommer ifrån. Man försöker så gott man kan. Men därför måste ju från alla håll att jobba med den självbilden.

Kristina Abiala

Vill du lägga till något lösningsförslag?

Anna Sjögren

Nej, men allt det som ni har sagt, och bra utbildning. Se till att det finns bra skolor i alla områden. Det ska inte spela någon roll var man bor, eller om man har föräldrar som väljer rätt skola åt en. Och den här boendesegregationen blir också ett problem. Eller att folk som har valet eller tid, och ork att ta bort sina barn från skolor i vissa områden. Och de som har föräldrar med minst möjlighet att hjälpa till blir kvar.

Och jag tror att jobb, framför allt om vi pratar om framtid skapar en känsla av framtidstro. Att ha förebilder som visar att, alltså det låter också tråkigt, men som visar att det typ går att lyckas även fast man kommer från den här förbannade platsen förorten. Det är en självbild, men det är också en institutionaliserad bild som andra lägger på en.

Kristina Abiala

Tack!

Kjell Östberg

Ja. Det verkar vara flera av oss här som är intresserade av den här diskussionen om hur man fångar upp de här underliggande frågorna. Och då undrar jag, du [till Tanka Hornos] jobbar ju verkligen med "de andra", om man säger så. De som inte ingår i det här civila samhället. I vilken utsträckning är din arbetsgivare och andra är intresserade av alla de kunskaper som du har om dem på din gård, och som så att säga kanske inte har några institutionaliserade former att ge uttryck för sina åsikter. Kommer de till dig och frågar: "Vad är de underliggande problemen?" Det handlar ju väldigt mycket om att man ska förmedla kunskaper och alltså förmedla information till de här andra. I vilken utsträckning är man intresserad av dina ungdomar på ungdomsgården, vad de tycker och tänker? Använder man dina kunskaper på något sätt, för att hitta de mer underliggande problemen?

Tania Hornos

De [ungdomarna] kommer ju, de ser ju själva. De frågar mig. Jag har inte heller haft värsta utbildningen, det har jag inte. Jag har krigat mig fram för att komma dit jag är. Och det är det de ser också, de blir motiverade också. Vi har många bråkstakar, grabbar som det går dåligt för i skolan. Vi försöker ändå knyta kontakt med skolorna. Mer än det får vi inte, vi har också våra regler som fritidsledare.

Kristina Abiala

Är det någon som frågar efter den här kunskapen? Någon politiker, nån som bestämmer i kommunen?

Tania Hornos

Vi har försökt kolla om man kan ha en lite kontakt med dem. För vi är inte typ ... Vad är felet, vad är det vi kan göra för att hjälpa till när vi är i gården? Men det kan vi inte lägga oss i heller. Vi har ändå gjort mycket så att vi kan ha kontakt med föräldrarna. Men vissa föräldrar, de vill inte lägga sig i vad deras barn gör. ”Ja, men det är gården, varsågod, gå dit, gör det de säger.”

Kristina Abiala

Okej. Kristina!

Kristina Boréus

En fråga till Wilhelm igen då. Nu har det ju kommit mycket kritik och inte minst då aktuellt från Husby, och om kravallpolisens insats där. Och det här som Tania nu har berättat. Jag har intervjuat folk i Husby till exempel. Många är också väldigt glada åt närpolisen då, såna som du. Och den här polariseringen görs ju i massmedierna också, vad jag kan se. Så dels, pågår det någon utredning om hur kravallpolisen agerade? Först i Husby och, ja, sen mer om södra förorterna. Och vad finns det för snack där mellan närpolis och kravallpolis inom polisen? Kan man på något sätt lära av varandra undrar jag?

Och sen, alltså situationen var ju annorlunda sen det började brinna ute i södra förorterna. Alltså, det väldigt många i Husby som pratar om är dödsskjutningen av den här före detta 67-åringen, ibland 69-åringen i tidningen. Och vet du någonting om det, senaste jag hörde om det här var att den utredningen skulle öppnas en gång till? Det var ju flera frågor jag hade samtidigt.

Wilhelm Jungward

Ja. Ska vi ta en sak i taget. Alltså, jag tror att det är så mycket mer tacksamt för oss i och med att vi gör ett långsiktigt arbete och är och verkar i området, känner personer och får förtroende för att vi är ett ansikte, vi är ett namn. Så det är nog naturligt. Det är en tillgång för polisen. Alltså en förort, det är ju inte något större skillnad än en svensk småstad. Det funkade ju likadant. Det är ju bara att titta hur det var med de här morderna nere på Öland. Där folk var rädda för att prata, för att man kände varandra. Det var ett starkt, tätt lokalsamhälle. Det finns många gemensamma nämnare, så att det blir ibland som att det blir ett oerhört fenomen. Men jag tror att, som sagt, det blir tacksammare för oss att jobba under sådana här förutsättningar.

Medan de som är kravallutrustade går in och då har de en väldigt konkret uppgift som blir ganska fyrkantig. Och de går in när det redan är uppretat och liksom en aggressiv stämning. Och att där blir det här att ta i hand och mingla, det är jag vet inte. Man får aldrig sluta att fundera över vad man kan göra bättre och sämre. Men vi har olika roller och det kanske måste få vara lite så tänker jag ibland också.

Och vi har ju ett exempel på när det fungerade. Det fanns en väldigt bra länk mellan oss och dem som åkte runt i bussar och i området. De höll sig bara tillbaka tills det skulle bli så pass illa så att man måste in. I Norsborg, och där hade man en ganska tillbakahållen roll, där man fanns i utkanterna. Men sen var det ju den stora ansamlingen i Norsborgs centrum och det började brinna bilar och det exploderade bilar. Då togs det beslut att nu måste vi gå ner och ta liksom skapa ordning i det här. Så då kom

man ner väldigt resolut, och det var resoluta ingripanden. Det användes våld och så där.

Det som hände var att på balkonger runt omkring så stod folk, gick ut och ställde sig och applåderade där. Och det fick vi höra dagen efter också, att det var ju liksom ryggdunkningar för att vi faktiskt gjorde någonting. Och där hängde ju hela länken ihop då. Vad vi samlade in för uppgifter, och vad vi träffade folk som sa, och vad de här kravallpoliserna ... Det är också nån form av demonisering i det begreppet kan jag tycka ibland också. Men vad de gjorde i slutändan var ju det repressiva arbetet.

Kristina Abiala

Det var de som fick applåder från balkongerna ...

Wilhelm Jungward

Från boende runtomkring ja. Så att det blir ju en irritation från boende om det bara är liksom en del. Om polisarbete är inte bara de som går runt och samlar till möten, och nu ska vi liksom mana till lugn. Man vill ju också se polis som ingriper mot faktisk skadegörelse och saker som skapar faror för boende i området.

Apropå tolkningsföreträdet så blir det någonstans så att frustrerade och arga ungdomar också ju ska ha en röst. De kanske har för lite röst många gånger, men de fick prata om sin förort, och att "ingen ska besegra förorten".

Jag pratade med några andra, de där som faktiskt går till tunnelbanan och ska ta sig till sitt jobb som inte kunde ta bussen för att man hade slagit sönder busskurerna. Att någon skjutit med laserpekaren på tunnelbanan så att man inte kan åka till jobbet. De pratar om sin förort de också. Och de var mer än lovligt trötta på allt det här. Så, jag tycker att man ska få med den sidan också.

Kristina Abiala

Kan du säga om det pågår en diskussion inom polisen, om de här insatserna som gjordes?

Wilhelm Jungward

Nja. Jag har inte varit med på några sådana här stora organiserade utvärderingar där vi suttit ner. Men det har gjorts på högre ort, och det är bland annat den handlingsplan som jag pratade om som har kommit fram som ett resultat av det.

Det jag kommer ihåg var ju att man fick vara den här som mötte människor som hade sett polisingripanden och tyckte att det var våldsamt. Och där är ju svårt för mig, alltså när man inte har varit på platsen. Och man vet av erfarenhet att det ibland också blir lite kryddat av vissa vad som har hänt och så där. Så det är ju alltid svårt att ta ställning till enskilda ingripanden. Det är knepigt. Men absolut att vi ger ju dem vår bild av vad som sker och vad vi hör från boende i området och från ungdomar. Och ställer frågan till poliser, vad var det som hände där? Och då får man ju ofta höra en annan verklighetsbild, att man kände sig underbemannade, en större massa, alltså som var mot en och så där. Alltså vi blir bollplank åt båda håll lite grann, så är det.

Kristina Abiala

Ja, det finns en del som inte har ställt några frågor. Men ni kanske också vill bidra. Så välkommen att fråga, det är tomt på listan just nu.

Man i publiken

Jag hade redan ställt en fråga, men jag har en till. Egentligen till informationschefen som gick, men den som vill kan svara, kanske till Wilhelm igen, jag vet inte. Men han uttryckte sig så här i alla fall, att det här som hände här i samband med kravallerna det kom som en blyxt från klar himmel. Vad tänker du, eller ni, om det?

Wilhelm Jungward

Ja, det är svårt att prata för honom.

Samma man i publiken

Ja, men jag tänker vad du tänker om det?

Wilhelm Jungward

Nej, det är inte ett nytt fenomen att det kan bli oroligheter i Stockholms förorter, eller så. Däremot kanske att stämningen i Fittja till exempel inte var som att nu börjar det koka här. Det kommer att explodera snart eller så. Utan det hände.

Jag jobbade kväll och efter det passet när de sa att ni får inte gå hem från jobbet nu. Det håller på att braka loss i Husby. Och, men då tänkte jag ju så här men "ja, Husby, vi kanske får åka upp dit och hjälpa till eller så där". Och, nej, men sen fick vi i alla fall åka hem för man tyckte i det läget att man hade koll. Så det var inte så att jag tänkte att nu kommer verkligen hela Stockholm. Det tänkte jag inte. Så på så vis kan man säga att det var en blixtnöje från klar himmel. Varför det skulle komma, för det var inga indikationer i specifika området.

Samma man i publiken

Jag tänker lite grann som den förra frågan Jonas hade om polarisering och marginalisering, exkludering, stigmatisering och områden ... säga att man bor där, då har man en stämpel ...

Nej, men att det ändå liksom förekommer. Socialt sett så ser det ut på ett visst sätt i de här områdena, och tidigare kanske det har varit liksom mer svenskar. Idag handlar det liksom mer om etnicitet för dem som bor där, fast det egentligen är samma frågor. Och klyftorna i samhället har ju ökat och så här. Så liksom i förhållande till det, att det här händer. Det har hänt i London, och det har hänt i Paris ... Alltså, lite i förhållande till det, det var det jag liksom tänkte med blixtnöje från klar himmel. Så tycker man det är konstigt ...

Kristina Abiala

Vi ska låta Anna svara på det ...

Anna Sjögren

Ja alltså, kanske inte en blixtnatt från en helt klar himmel. Vi hade skrivit om att det någon vecka innan så hade det brunnit en hel del bilar. Flera bilar samma natt i Norsborg, tror jag det var. Och vi började väl liksom, ja men prata med polisen. Det brinner ju i bilar hela tiden. Och det tänker jag inte ger ett stort upplopp och kravaller och stenkastning på polisen. Men det är ju ett tecken på att även om det är så normalt för polisen att det är inget att skriva en artikel om att det brinner en bil. Nej, det så klart att det inte är, men det är lite tragiskt också att det är så också, att det är ganska vanligt och det tror jag också är, även om det är ett busstreck så fick jag veta att det i alla fall är ganska svårt att tända eld på en bil. Och att det har man planerat.

Kristina Abiala

Menar du att det var en sorts indikation på att det kan hända andra saker?

Anna Sjögren

Nej, men det är väl en indikation på att det finns ungdomar som är ute på kvällarna och tycker att det roligaste och det bästa man har att göra är att tända eld på en bil. Ja, jag menar att det är ett tecken på sakernas tillstånd i ett samhälle, och att det, ja, att det på något sätt inte är helt som en blixtnatt från klar himmel, i alla fall.

Kristina Abiala

Nej, men det finns ju en risk för att vi utser ungdomar som de enda aktörerna här. Ja, ville du säga någonting mer om det här?

Wilhelm Jungward

Ja, alltså skulle man ställa den frågan till poliser som jobbar som närpoliser eller ingripande poliser uppe i Husby och Tensta, då kom det nog inte som en blixtnatt från klar himmel. För där har det varit extremt allvarligt. Alltså de har ju fått åka på lägenhetsbråk och så måste man åka två bilar för en måste hålla koll på situa-

tionen för de som ska in och hjälpa till i lägenheten. Och man har ringt polis till bakhåll inne i gränder och där har man attackerat poliser i stora grupper. En blev träffad i huvudet av en sten, ganska nära inpå tror jag. Fick en skada i huvudet och så där. Så det har varit otroligt hätskt alltså, stora grupper som har dragit omkring i de här områdena och gjort rena attacker mot poliser. Så för dem var det inte någon överraskning.

Kristina Abiala

Luften börjar att gå ur er, och folk börjar packa sina väskor, så jag anar att tiden nästan är slut. Är det någon sista brännande fråga som vi kan ta innan vi ... ja, det fanns en till.

Kvinna i publiken

Ja, det gäller Tania.

Kristina Abiala

Tania.

Samma kvinna i publiken

Vad hade ni för relation mellan politikerna och fritidsgården om det här som hände? Fick ni någon kontakt med politikerna? Fick ni prata någonting? Fick ni säga någonting?

Tania Hornos

Vi har inte haft, vi har inte haft kontakt med någon.

Samma kvinna i publiken

Ingen alls?

Tania Hornos

Nej.

Samma kvinna i publiken

Och de har inte ...

Tania Hornos

Vi har fått vara typ ensamma.

Samma kvinna i publiken

De har inte brytt sig alls så mycket?

Tania Hornos

Nej. Vi har inte fått någon ... Fast vi har haft efter händelsen. Vi har haft ett möte med poliserna och alla vi fritidsledarna och vi har pratat ut det.

Samma kvinna i publiken

Med polisen bara, men inga politiker?

Tania Hornos

Bara med polisen, men inga politiker.

Kristina Abiala

Det låter som om du skulle önskat att de hade brytt sig mera om era upplevelser, är det rätt tolkat?

Tania Hornos

Mmm.

Kristina Abiala

Då tror vi att vi avslutar, så jag tackar så jättemycket, det var kul att vi hade det här. Ja. Det var det. Tack

[Applåder]

Samtidshistoriska frågor

I skriftserien publiceras redigerade utskrifter från vittnesseminarier, aktuell forskning samt konferensrapporter om det samtidshistoriska området.

Information om serien: www.sh.se/shi.

De flesta titlarna i serien finns att hämta i fulltext, gratis, i Digitala Vetenskapliga arkivet, DiVA, <http://www.diva-portal.se>.

Några av titlarna i serien har utgivits i samarbete med CBEES, (Centre for Baltic and East European Studies) vid Södertörns högskola. Ansvarig för arbetet med skriftserien är dr Kristina Abiala, Kristina.Abiala@sh.se

Serien

1. *Olof Palme i sin tid*. Red. Kjell Östberg (2001).
(Finns endast elektroniskt i DiVA då den tryckta upplagan är slut.)
2. *Kvinnorörelsen och '68*. Red. Elisabeth Elgán (2001).
(Finns endast elektroniskt i DiVA då den tryckta upplagan är slut.)
3. *Riva alla murar! Vittnesseminarier om sexliberalismen och om Pockettidningen R*. Red. Lena Lennerhed (2002).
4. *Löntagarfonderna – en missad möjlighet?* Red. Lars Ekdahl (2002).
5. *Dagens Nyheter: minnesseminarium över Sven-Erik Larsson. Vittnesseminarium om DN och '68*. Red. Alf W Johansson (2003).
6. *Kvinnorna skall göra det! Den kvinnliga medborgarskolan på Fogelstad – som idé, text och historia*. Red. Ebba Witt Brattström och Lena Lennerhed (2003).
7. *Moderaterna, marknaden och makten – svensk högerpolitik under avregleringens tid, 1976–1991*. Torbjörn Nilsson (2003).
8. *Upprorets estetik*. Lena Lennerhed (2005).
9. *Revolution på svenska – ett vittnesseminarium om jämställdhetens institutionalisering, politisering och expansion 1972–1976*. Red. Anja Hirdman (2005).
10. *En högskola av ny typ? Två seminarier kring Södertörns högskolas tillkomst och utveckling*. Red. Mari Gerdin och Kjell Östberg (2006).

11. *Hur rysk är den svenska kommunismen? Fyra bidrag om kommunism, nationalism och etnicitet.* Red. Mari Gerdin och Kjell Östberg (2006).
12. *Ropen skalla – daghem åt alla! Vittnesseminarium om daghemskampen på 70-talet.* Red. Mari Gerdin och Kajsa Ohrlander (2007).
13. *Makten i kanslihuset – ett vittnesseminarium om ett Regeringskansli i förändring.* Red. Emma Isaksson och Torbjörn Nilsson (2007).
14. *Partnerskapslagen – ett vittnesseminarium om partnerskapslagens tillkomst.* Red. Emma Isaksson och Lena Lennerhed (2007).
15. *Vägar till makten – statsrådets och statssekreterarnas karriärvägar.* Anders Ivarsson Westerberg och Cajsa Niemann (2007).
16. *Sverige och Baltikum's frigörelse. Två vittnesseminarier om storpolitik kring Östersjön 1991–1994.* Red. Thomas Lundén och Torbjörn Nilsson (2008).
17. *Makten och trafiken i Stadshuset. Två vittnesseminarier om Stockholms kommunalpolitik.* Red. Torbjörn Nilsson (2009).
18. *Norden runt i tvåhundra år. Jämförande studier om liberalism, konservatism och historiska myter.* Torbjörn Nilsson (2010).
19. *1989 med svenska ögon. Vittnesseminarium om Östeuropas omvandling.* Red. Torbjörn Nilsson och Thomas Lundén (2010).
20. *Statsminister Göran Persson i samtal med Erik Fichtelius (1996–2006).* Red. Werner Schmidt. DVD utgiven av SVT och Södertörns högskola (2011).
21. *Bortom rösträtten. Politik, kön och medborgarskap i Norden.* Lenita Freidenwall och Josefin Rönnbäck (2011).
22. *Borgerlig fyrklöver intog Rosenbad – regeringsskiftet 1991.* Red. Torbjörn Nilsson och Anders Ivarsson Westerberg (2011).
23. *Rivstart för Sverige – Alliansen och maktskiftet 2006.* Red. Fredrik Eriksson och Anders Ivarsson Westerberg (2012).
24. *Det började i Polen – Sverige och Solidaritet 1980–1981.* Red. Fredrik Eriksson (2013).
25. *Förnyelse eller förfall? Svenska försvaret efter kalla kriget.* Red. Fredrik Eriksson (2013).
26. *Staten och granskningssamhället.* Red. Bengt Jacobsson och Anders Ivarsson Westerberg (2013).

27. *Almedalen – Så skapades en politikens marknadsplats. Ett vittnesseminarium om Almedalsveckan som politisk arena.* Red. Kjell Östberg (2013).
28. *Anarkosyndikalismens återkomst i Spanien. SACs samarbete med CNT under övergången från diktatur till demokrati.* Red. Per Lindblom (2014).
29. *När blev vården marknad? Vittnesseminarium i Almedalen.* Red. Kristina Abiala (2014).
30. *Brinner ”förorten”? Om sociala konflikter i Botkyrka och Huddinge.* Red. Kristina Abiala (2014).

Bil- och containerbränder, stenkastning mot bussar, brand i en skola och en nedbrunnen restaurang. Så var läget i Botkyrka och Huddinge under några dagar i maj 2013. Det talades om kaos, ungdomsgäng, och attacker av högerextrema grupper. Det gjordes jämförelser med händelserna i Husby som startat två dagar tidigare. Civilsamhället reagerade snabbt och nattvandringar med föräldrar och andra vuxna organiserades. Myndigheternas krisberedskap var inte utvecklad och det hela uppfattades ibland som ”en blyxt från klar himmel”. Poliskårens dubbla uppgift i form av närpolisens välvilliga kontakt och kravallstyrkornas repression väckte starka reaktioner som personal på ungdomsgårdarna fick hantera, och sedan uppmanades att inte tala om.

Vilka lärdomar kan vi dra av dessa händelser? Hur kan begreppet ”förort” ge kunskap om civilsamhället i bred bemärkelse?

I detta vittnesseminarium Brinner ”förorten”? berättar aktörer som var direkt inblandade vad de såg och hur de uppfattade händelserna på lokal nivå.